

Međunarodni standard financijskog izvještavanja 13

Mjerenje fer vrijednosti

Cilj

1. **Ovaj MSFI:**
 - (a) **definira fer vrijednost;**
 - (b) **postavlja okvir za mjerenje fer vrijednosti u jednom MSFI-ju; i**
 - (c) **propisuje podatke koji se objavljuju o mjerama fer vrijednosti.**
2. Fer vrijednost je mjera vrijednosti temeljena na tržištu, a ne mjera specifična za neki subjekt. Za neku imovinu i neke obveze mogu biti dostupne transakcije ili informacije uočljive na tržištu. Za neku drugu imovinu ili neke druge obveze uočljive transakcije ili informacije ne moraju biti dostupne. Međutim, cilj mjerenja fer vrijednost u oba je slučaja – procijeniti cijenu po kojoj *tržišni sudionici* na datum mjerenja prodaju imovinu, odnosno prenose obvezu u *urednoj transakciji* pod postojećim uvjetima (tj. *izlaznu cijenu* na datum mjerenja gledano iz perspektive tržišnog sudionika koji drži imovinu ili ima obvezu).
3. Kada cijena za identičnu imovinu ili obvezu nije uočljiva subjekt vrednuje fer vrijednost koristeći drugu tehniku procjenjivanja koja maksimizira korištenje relevantnih *uočljivih ulaznih podataka* i minimizira korištenje *neuočljivih ulaznih podataka*. Iz razloga jer je fer vrijednosti tržišno utemeljeno mjerenje, vrednuje se koristeći pretpostavke koje bi koristili tržišni sudionici prilikom određivanja cijene imovine i obveza, uključujući pretpostavke o riziku. Kao rezultat toga, namjere subjekta da posjeduje imovinu ili da podmiri ili na neki drugi način ispuni obveze nije značajna za mjerenje fer vrijednost.
4. Definicija fer vrijednosti usredotočena je na imovinu i obveze jer su one prije svega primarni predmet računovodstvog mjerenja. Osim toga, ovaj MSFI treba primjeniti na vlastite vlasničke instrumente mjerene po fer vrijednosti.

Djelokrug

5. **Ovaj MSFI treba primjeniti kada drugi MSFI-evi zahtjevaju ili dopuštaju mjerenje fer vrijednosti ili objavljivanja o mjerenju fer vrijednosti (i mjerenja kao što su fer vrijednost umanjenja za troškove prodaje temeljene na fer vrijednosti ili objavljivanjima o tim mjerenjima), osim kako je navedeno u točkama 6. i 7.**
6. Zahtjevi mjerenja i objavljivanja ovog MSFI-a ne odnose se na sljedeće:
 - (a) plaćanje transakcija temeljeno na dionicama u djelokrugu MSFI-a 2 *Plaćanje temeljeno na dionicama;*
 - (b) leasing poslovi u djelokrugu MRS-a 17 - *Najmovi;* i
 - (c) mjerenja koja imaju neke sličnosti s fer vrijednosti, ali nisu fer vrijednost, kao primjerice neto utvrživa vrijednost iz MRS-a 2 *Zalihe* ili vrijednost u upotrebi iz MRS-a 36 - *Umanjenje vrijednosti imovine.*

7. Objavljivanja zahtjevana ovim MSFI-em nisu potrebna za sljedeće:
- (a) imovina plana vrednovana po fer vrijednosti u skladu s MRS-om 19 - *Primanja zaposlenih*;
 - (b) ulaganja mirovinskih planova vrednovani po fer vrijednosti u skladu s MRS-om 26- *Računovodstvo i izvještavanje o mirovinskim planovima*; i
 - (c) imovina za koju je nadoknadivi iznos fer vrijednost umanjena za troškove otuđenja u skladu s MRS-om 36.
8. Okvir mjerenja fer vrijednosti opisan u ovom MSFI-u primjenjuje se i na početna i na naknadama mjerenja, ako je fer vrijednost zahtjevana ili dopuštena drugim MSFI-evima.

Mjerenje

Definicija fer vrijednosti

9. **Ovaj MSFI definira fer vrijednost kao cijenu koja bi se mogla ostvariti prodajom neke stavke imovine ili plaćena za prijenos neke obveze u redovnoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja.**
10. Točka B2. opisuje opći pristup mjerenju fer vrijednosti.

Imovina ili obveze

11. **Mjera fer vrijednosti odnosi se na određenu stavku imovine ili određenu obvezu. Prema tome, prilikom mjerenja fer vrijednosti subject treba uzeti u obzir obilježja dotične stavke imovine, odnosno obveze ako bi ih pri utvrđivanju njene cijene na datum mjerenja u obzir uzeli i tržišni sudionici. Takva obilježja uključuju, primjerice sljedeće:**
- (a) stanje i lokaciju imovine; i
 - (b) eventualna ograničenja koja se odnose na prodaju ili korištenje imovine.
12. Utjecaj određenog obilježja na mjerenje razlikovat će se zavisno od načina na koji bi ga tržišni sudionici uzeli u obzir.
13. Imovina ili obveze mjerene po fer vrijednosti mogu biti jedno od sljedećeg:
- (a) samostalna imovina ili obveze (npr. financijski instrumenti ili nefinancijska imovina); ili
 - (b) skupina imovine, skupina obveza ili skupina imovine ili obveza (npr. jedinica koja stvara novac ili posao).
14. Da li je imovina ili obveze samostalna imovina ili obveza, skupina imovine ili obveza ili skupina imovine i obveza za potrebe priznavanja ili objavljivanja ovisi o njenoj *obračunskoj jedinici*. Obračunska jedinica za imovinu ili obveze treba biti određena u skladu s MSFI-ima koji zahtjevaju ili dopuštaju mjerenje fer vrijednosti, osim kako je predviđeno ovim MSFI-ijem.

Transakcija

15. Mjerenje fer vrijednosti pretpostavlja da je imovina ili obveze razmjenjena u redovnoj transakciji među tržišnim sudionicima radi prodaje imovine ili prijenosa obveze na datum mjerenja pod trenutnim tržišnim uvjetima.
16. Mjerenje fer vrijednosti pretpostavlja da se transakcija prodaje imovine ili prijenosa obveza odvija ili:
- (a) na glavnom tržištu za imovinu ili obveze; ili
 - (b) u nedostatku glavnog tržišta, na najpovoljnijem tržištu za imovinu ili obveze.
17. Subjekt ne treba temeljito istražiti sva moguća tržišta da bi identificirao glavno tržište ili u nedostatku glavnog tržišta najpovoljnije tržište, ali treba uzeti u obzir sve podatke koji su, u razumnoj mjeri, dostupni. U odsustvu dokaza o suprotnom, tržište u kojem subjekt može normalno poduzeti transakcije prodaje imovine ili prijenosa obveza je pretpostavljeno glavno tržište ili u odsustvu glavnog tržišta, najpovoljnije tržište.
18. Ako postoji glavno tržište za imovinu ili obveze, mjerenje fer vrijednosti treba odražavati cijenu na tržištu (bilo da je ta cijena izravno uočljiva ili procjenjena korištenjem druge tehnike procjene), čak i ako je cijena na različitom tržištu potencijalno povoljnija na datum mjerenja.
19. Subjekt mora imati pristup glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum mjerenja. Glavno (ili najpovoljnije) tržište za istu imovinu ili obveze može biti različito za različite subjekte (i poslove unutar tih subjekata) zato što različiti subjekti (i poslovi unutar tih subjekata) s različitim djelatnostima mogu imati pristup različitim tržištima. Stoga, glavno (ili najpovoljnije) tržište (i na taj način, sudionici na tržištu) trebaju biti promatrani iz perspektive subjekta, time dopuštajući razlike između subjekata s različitim djelatnostima.
20. Iako subjekt mora biti u mogućnosti pristupiti tržištu, subjekt ne treba biti u stanju prodavati određenu imovinu ili prenositi određene obveze na datum mjerenja da bi procijenili fer vrijednost na temelju cijene na tom tržištu.
21. Čak i kada nema uočljivih tržišta koja bi prikazala informacije o cijenama prodaje imovine ili prijenosa obveza na datum mjerenja, za mjerenje fer vrijednosti treba pretpostaviti da se transakcija događa na taj datum, promatrana iz perspektive sudionika tržišta koji posjeduje imovinu ili duguje obveze. Ta pretpostavljena transakcija predstavlja temelj za određivanje cijene prodaje imovine ili prijenosa obveza.

Tržišni sudionici

22. Subjekt treba mjeriti po fer vrijednosti imovinu ili obveze koristeći pretpostavke koje bi koristili tržišni sudionici prilikom određivanja cijene imovine ili obveza, uz pretpostavku da tržišni sudionici djeluju u najpovoljnijem ekonomskom interesu.
23. U razvoju tih pretpostavki, subjekt ne treba identificirati posebne tržišne sudionike. Umjesto toga, subjekt treba identificirati obilježja po kojima se

razlikuju općenito tržišni sudionici, promatrajući specifične čimbenike za sljedeće stavke:

- (a) imovina ili obveze;
- (b) glavna (ili najpovoljnija) tržišta za imovinu i obveze; i
- (c) sudionici tržišta s kojima bi subjekt ušao u transakcije na tom tržištu.

Cijena

24. **Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena na datum mjerenja prodajom neke stavke imovine ili plaćena za prijenos neke obveze u urednoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum mjerenja pod trenutnim okolnostima (npr. prodajna cijena), bez obzira da li je ta cijena izravno utvrdiva ili procjenjena koristeći drugu tehniku procjene.**
25. Cijena na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu korištena za procjenjivanje fer vrijednosti imovine ili obveza ne treba biti usklađena za *troškove transakcije*. Troškovi transakcija trebaju biti iskazani u skladu s drugim MSFI-ima. Troškovi transakcije nisu obilježja imovine ili obveza; naprotiv, oni su specifični za transakcije i razlikovati će se u ovisnosti kako subjekt zaključuje transakcije za imovinu ili obveze.
26. Troškovi transakcija ne uključuju *troškove prijevoza*. Ako je položaj obilježja imovine (kao što može biti slučaj, primjerice za robu), cijena na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu treba biti usklađena troškovima, ako ih ima, koji bi mogli nastati za prijevoz imovine od sadašnje lokacije do tržišta.

Primjena na nefinancijsku imovinu

Najveća i najbolja moguća upotreba kod nefinancijske imovine

27. **Mjerenje fer vrijednosti nefinancijske imovine uzima u obzir sposobnost tržišnih sudionika da generiraju ekonomske koristi koristeći imovinu na najveći i najbolji mogući način ili prodajući je drugim tržišnim sudionicima koji bi koristili imovinu u najvećoj i najboljoj mjeri uporabe.**
28. Najveća i najbolja moguća upotreba nefinancijske imovine uzima u obzir korist od imovine koja je fizički moguća, zakonski dopuštena i financijski izvediva kako sljedeći:
- (a) Uporaba koje je fizički moguća uzima u obzir fizičke karakteristike imovine koju bi tržišni sudionici uzeli u obzir prilikom određivanja cijene imovine (npr. položaj ili veličina imovine).
 - (b) Uporaba koja je zakonski dopuštena uzima u obzir sva zakonska ograničenja korištenja imovine koju bi tržišni sudionici uzeli u obzir prilikom određivanja cijene imovine (npr. reguliranja zoniranja primjenjiva na imovinu)
 - (c) Uporaba koja je financijski izvediva uzima u obzir da li upotreba imovine koja je fizički moguća i zakonski dopuštena generira odgovarajuće prihode ili novčane tokove (uzimajući u obzir troškove konverzije imovine za tu

upotrebu) za stvaranje investicijskog povrata koji bi tržišni sudionici zahtjevali od ulaganja u imovinu stavljen u upotrebu.

29. Najveća i najbolja moguća upotreba je određena iz perspektive tržišnih sudionika, čak i ako subjekt namjerava drugačiju upotrebu. Međutim, trenutna namjena za koju subjekt koristi nefinancijsku imovinu uzima se kao da je maksimalna i najbolja moguća uporaba, osim ako tržišni ili neki drugi čimbenici ne ukazuju na to da bi tržišni sudionici drukčijom uporabom ostvarili maksimalnu vrijednost imovine.
30. Subjekt može, da bi zaštitio svoj konkurentski položaj ili iz drugih razloga, odlučiti da stečenu nefinancijsku imovinu ne koristi aktivno ili u skladu s njenom maksimalnom i najboljom mogućom uporabom. To može, primjerice, biti slučaj kod stečene nematerijalne imovine koju subjekt planira koristiti defanzivno na način da spriječi druge da ju koriste. Bez obzira na to, subjekt treba fer vrijednost nefinancijske imovine mjeriti uz pretpostavku njene maksimalne i najbolje uporabe od tržišnih sudionika.

Pretpostavke kod vrednovanja nefinancijske imovine

31. Najviše i najbolje moguće korištenje nefinancijske imovine utvrđuje pretpostavku mjerenja koja se koristi kod mjerenja fer vrijednost imovine kako sljede:
- (a) Maksimalna i najbolja moguća uporaba nefinancijske imovine je ona kojom tržišni sudionici mogu ostvariti najvišu vrijednost uporabom imovine u kombinaciji s drugom imovinom kao skupinom (koja je instalirana ili na neki drugi način konfigurirana radi uporabe) ili u kombinaciji s drugom imovinom i obvezama (npr. posao).
- (i) Ako je najviša i najbolja korist imovine koristiti imovinu u kombinaciji s drugom imovinom ili s drugom imovinom i obvezama, fer vrijednost imovine je cijena koja bi bila ostvarena u trenutnoj transakciji da se proda imovina pretpostavljajući da će imovina biti korištena s drugom imovinom ili s drugom imovinom i obvezama i da bi ta imovina i obveze (npr. komplementarna imovina i povezane obveze) bila dostupna tržišnim sudionicima.
- (ii) Obveze povezane s imovinom i s komplementarnom imovinom uključuju obveze iz kojih se financira obrtni kapital, ali ne uključuju obveze korištene da se financira imovina osim onih u okviru grupe imovine.
- (iii) Pretpostavke o najvišoj i najboljoj upotrebi nefinancijske imovine trebaju biti dosljedne za svu imovinu (za čiju najvišu i najbolju upotrebu je značajno) ili grupe imovine ili grupe imovine i obveza u okviru u kojem će imovina biti korištena.
- (b) Najviša i najbolja upotreba nefinancijske imovine može osigurati maksimalnu vrijednost tržišnim sudionicima na samostalnoj osnovi. Ako je najviša i najbolja upotreba imovine korištenje na samostalnoj osnovi, fer vrijednost imovine je cijena koja bi bila ostvarena u trenutnoj transakciji prodaje imovine tržišnim sudionicima koji bi koristili imovinu na samostalnoj osnovi.

32. Mjerenje fer vrijednosti nefinancijske imovine pretpostavlja da je imovina prodana primjenjujući dosljedno obračunsku jedinicu utvrđenu u drugim MSFI-evima (koja može biti pojedinačna stavka imovine). To je slučaj čak i kada mjerenje fer vrijednosti pretpostavlja da najviša i najbolja korist imovine proizlazi iz korištenja u kombinaciji s drugom imovinom ili drugom imovinom i obvezama zato što mjerenje fer vrijednosti pretpostavlja da tržišni sudionici već posjeduju komplementarnu imovinu i povezane obveze.
33. Točka B3. opisuje primjenu koncepta pretpostavki kod vrednovanja nefinancijske imovine.

Primjena na obveze i vlastite vlasničke instrumente subjekta

Opća načela

34. Mjerenje fer vrijednosti pretpostavlja da se **financijska ili nefinancijska obveza ili vlastiti subjektovi vlasnički instrumenti (npr. vlasnički instrumenti izdani kao naknada u poslovnim spajanjima) prenose nekom tržišnom sudioniku na datum mjerenja. Prijenos obveza ili subjektovih vlasničkih instrumenata pretpostavlja sljedeće:**
- (a) **Obveza ostaje nepodmirena i bio bi ju dužan ispuniti tržišni sudionik koji je primatelj. Na datum mjerenja obvezu ne bi podmirila druga strana u transakciji, niti bi ona bila zatvorena na neki drugi način.**
 - (b) **Vlastiti vlasnički instrument subjekta ostaje nepodmiren i prava i obveze povezane s instrumentom preuzima tržišni sudionik koji je primatelj. Na datum mjerenja obvezu ne bi podmirila druga strana u transakciji, niti bi ona bila zatvorena na neki drugi način.**
35. Čak i kada nema uočljivih tržišta koji bi omogućili podatke određivanja cijena o prijenosu dužničkih ili vlasničkih instrumenata (npr. zato što ugovorna ili druga zakonska ograničenja spriječavaju prijenos takvih stavki) može postojati uočljivo tržište za takve stavke ako su u posjedu drugih stranaka kao imovina (npr. korporativna obvezinica ili opcija kupnje na udjele subjekta).
36. U svim slučajevima, subjekt treba maksimirati upotrebu značajnih uočljivih ulaznih podataka i minimizirati upotrebu neuočljivih ulaznih podataka da bi se ispunio cilj mjerenja fer vrijednosti a to je procijeniti cijenu po kojoj bi obveza ili glavnički instrument bili preneseni u urednoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja pod sadašnjim tržišnim uvjetima.

Obveze i vlasnički instrumenti u posjedu drugih stranaka kao imovina

37. **Kad kotirana cijena za prijenos identične ili slične obveze ili vlastitoga glavničkog instrumenta subjekta nije dostupna, a druga strana drži identičnu stavku kao imovinu, subjekt treba fer vrijednost takve obveze, odnosno takvoga glavničkog instrumenta mjeriti iz perspektive tržišnog sudionika koji identičnu stavku na datum mjerenja drži kao imovinu.**

38. U takvim slučajevima subjekt treba mjeriti fer vrijednost obveze ili vlasničkog instrumenta kako sljedeći:
- (a) koristeći cijenu koja kotira na aktivnom tržištu za identičnu stavku koju druga strana drži kao imovinu ako je cijena dostupna.
 - (b) ako cijena iz prethodnog stavka nije dostupna, koristeći druge uočljive ulazne podatke kao što je cijena identične stavke koju druga strana drži kao imovinu koja kotira na tržištu koje nije aktivno.
 - (c) ako uočljive cijene u (a) i (b) nisu dostupne, koristeći druge tehnike procjene, kao što su:
 - (i) *prihodovni pristup* (npr. tehnika sadašnje vrijednosti koja uzima u obzir buduće novčane tokove koje bi tržišni sudionik očekivao primiti od držanja obveze ili vlasničkog instrumenta kao imovine; vidjeti točke B10. i B11.).
 - (ii) *tržišni pristup* (npr. koristeći kotirane cijene za slične stavke obveza ili vlasničke instrumente u posjedu drugih stranaka kao imovine; vidjeti točke B5.-B7.).
39. Subjekt treba uskladiti kotiranu cijenu obveze ili vlasničkog instrumenta u posjedu druge stranke kao imovine samo ako postoje specifični čimbenici za imovinu koji nisu primjenjivi na mjerenje fer vrijednosti obveze ili vlasničkog instrumenta. Subjekt treba osigurati da cijena imovine ne odražava učinak zabrane koja sprječava prodaju imovine. Neki čimbenici koji upućuju na to da kotirana cijena imovine treba biti usklađena uključuju sljedeće:
- (a) Cijena kotirana za imovinu odnosi se na sličnu (ali ne identičnu obvezu) ili glavnički instrument koju, odnosno kojeg druga strana drži kao imovinu. Primjerice, obveza, odnosno glavnički instrument može imati osobito obilježje (npr. kreditnu sposobnost izdavatelja) koje se razlikuje od onoga koje je obuhvaćeno fer vrijednosti slične obveze, odnosno glavničkog instrumenta koja, odnosno koji se drži kao imovina.
 - (b) Obračunska jedinica predmetne imovine nije ista kao za predmetnu obvezu, odnosno predmetni glavnički instrument. Primjerice, u nekim slučajevima, kad je riječ o obvezama, cijena neke stavke imovine odražava kombiniranu cijenu za neki paket koji se sastoji i od potraživanja od izdavatelja, i od kreditnog jamstva treće strane. Ako obračunska jedinica za obvezu nije za kombinirani paket, cilj je izmjeriti fer vrijednost izdavateljeve obveze, a ne fer vrijednost kombiniranog paketa. Stoga u tim slučajevima subjekt bi uočljivu cijenu imovine uskladio na način da isključi utjecaj kreditnog jamstva treće strane.

Obveze i vlasnički instrumenti koji nisu u posjedu drugih stranaka kao imovina

40. **Kad kotirana cijena za prijenos identične ili slične obveze ili vlastitoga vlasničkog instrumenta subjekta nije dostupna, a druga strana identičnu stavku ne drži kao imovinu, subjekt treba fer vrijednost takve obveze, odnosno takvoga glavničkog instrumenta mjeriti metodom vrednovanja iz perspektive tržišnog sudionika koji ima takvu obvezu, odnosno koji je istaknuo tražbinu po osnovi vlasničke glavnice.**

41. Primjerice, subjekt može kod primjene metode sadašnje vrijednosti uzeti u obzir bilo koje od niže navedenog:
- (a) buduće odljeve novca koje bi tržišni sudionik očekivao radi ispunjenja obveze, što uključuje naknadu koju bi tržišni sudionik tražio za preuzimanje obveze (vidjeti točke B31. – B33.).
 - (b) iznos kojeg bi tržišni sudionik primio za zaključenje ili izdavanje identične obveze ili glavnčkog instrumenta koristeći pretpostavke koje bi tržišni sudionici koristili kod utvrđivanja cijene identične stavke (npr. ista kreditna obilježja) na glavnom (odnosno najpovoljnijem) tržištu za izdavanje obveze ili glavnčkog instrumenta s istim ugovornim uvjetima.

Rizik od neispunjenja

42. **Fer vrijednost obveze odražava učinak rizika od neispunjenja. Rizik od neispunjenja uključuje, ali ne mora biti ograničen na vlastiti kreditni rizik subjekta (kako je definirano u MSFI-u 7 - *Financijski instrumenti: Objavljivanja*). Za rizik od neispunjenja se pretpostavlja da bude isti prije i poslje prijenosa obveza.**
43. Kada se mjeri fer vrijednost obveze, subjekt treba uzeti u obzir učinak svog kreditnog rizika (kreditna sposobnost) i druge čimbenike koji mogu utjecati na vjerojatnost da će obveza biti ili neće biti ispunjena. Taj učinak se može razlikovati u ovisnosti o obvezi, na primjer:
- (a) znači li obveza isporuku novca (financijska obveza) ili obvezu isporuke dobara ili usluga (nefinancijska obveza).
 - (b) uvjeti kreditnog jamstva povezanog s predmetnom obvezom ako ono postoji.
44. Fer vrijednost obveze odražava učinak rizika neispunjenja na temelju obračunske jedinice obveze. Izdavatelj obveze koja je izdana s neodvojivim kreditnim jamstvom treće osobe koje se obračunava odvojeno od same obveze ne smije kod mjerenja fer vrijednosti obveze uračunati učinak kreditnog jamstva, (npr. jamstvo treće osobe za dug). Ako se kreditno jamstvo obračunava odvojeno od same obveze, izdavatelj bi pri mjerenju fer vrijednosti obveze uzeo u obzir svoju vlastitu kreditnu sposobnost a ne onu treće osobe kao jamca.

Ograničenje u prijenosu obveza ili vlasničkih instrumenata subjekta

45. Kod mjerenja fer vrijednosti obveze ili vlastitoga vlasničkog instrumenta subjekta, subjekt ne smije uračunati zaseban ulazni podatak ni usklađenje drugih ulaznih podataka koji se odnose na ograničenje u prijenosu predmetne stavke. Učinak ograničenja koje sprečava prijenos obveze, odnosno vlastitoga glavnčkog instrumenta subjekta uračunan je, bilo prešutno, bilo izričito, u druge podatke koji ulaze u mjerenje fer vrijednosti.
46. Na primjer, i vjerovnik, i dužnik prihvatili su na datum transakcije transakcijsku cijenu obveze u potpunosti upoznati s time da obveza sadrži ograničenje po pitanju njenog prijenosa. Kao posljedica uključivanja ograničenja u cijenu transakcije nije potreban zaseban ulazni podatak, kao ni usklađenje nekog postojećeg ulaznog podatka na datum transakcije da bi se uzelo u obzir ograničenje u

prijenosu. Slično tome, na kasnije datume vrednovanja nije potreban zaseban ulazni podatak ili usklađenje postojećeg ulaznog podatka da bi se odrazio učinak ograničenja u prijenosu.

Financijska obveza s obilježjem plaćanja na poziv

47. Fer vrijednost financijske obveze s obilježjem plaćanja na poziv (npr. depozit po viđenju) nije niža od iznosa plativog na poziv, diskontiranog od prvog datuma na koji bi se moglo zatražiti plaćanje.

Primjena na financijsku imovinu i financijske obveze s mogućnošću prijeboja u smislu tržišnog rizika ili rizika druge ugovorne strane

48. Subjekt koji drži skupinu financijske imovine i financijskih obveza izložen je tržišnim rizicima (prema definicijama iz MSFI-ja 7) te kreditnom riziku (prema definiciji iz MSFI-ja 7) po svakoj svojoj drugoj ugovornoj strani. Subjektu koji takvom skupinom financijske imovine i financijskih obveza upravlja na temelju svoje neto izloženosti bilo tržišnim rizicima, bilo kreditnom riziku, dopušteno je kod mjerenja fer vrijednosti primijeniti izuzeće iz ovog MSFI-ja. Izuzeće dopušta subjektu da fer vrijednost skupine financijske imovine i financijskih obveza mjeri na temelju cijene koja bi bila ostvarena u razmjeni, na datum mjerenja, neto duge pozicije (tj. neke stavke imovine) za određenu izloženost riziku ili prijenosu neto kratke pozicije (tj. obveze) u zamjenu za određenu izloženost riziku u urednoj transakciji između tržišnih sudionika pod sadašnjim tržišnim uvjetima. Sukladno tome, subjekt treba fer vrijednost skupine financijske imovine i financijskih obveza mjeriti na način na koji bi tržišni sudionici odredili cijenu neto izloženosti na datum mjerenja.
49. Subjektu je dopušteno primijeniti izuzeće iz točke 48. samo ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
- (a) subjekt upravlja skupinom financijske imovine i financijskih obveza na temelju svoje neto izloženosti određenom tržišnom riziku (ili rizicima), ili kreditnom riziku određene druge ugovorne strane u skladu sa svojom dokumentiranom strategijom upravljanja rizicima ili dokumentiranom strategijom ulaganja;
 - (b) subjekt na toj osnovi daje svojim ključnim rukovoditeljima, kako su definirani u MRS-u 24 - *Objavljivanje povezanih osoba*, informacije o skupini financijske imovine i financijskih obveza; i
 - (c) subjekt treba ili je odlučio navedenu financijsku imovinu i financijske obveze u izvještaju o financijskom položaju na kraju svakog izvještajnog razdoblja iskazati po fer vrijednosti
50. Izuzeće iz točke 48. ne odnosi se na prikaz financijskih izvještaja. U nekim slučajevima se osnova za prikaz financijskih instrumenata u izvještaju o financijskom položaju razlikuje od osnove mjerenja financijskih instrumenata, primjerice, ako prikaz financijskih instrumenata u neto iznosu nije propisan ili dopušten nekim MSFI-jem. U tom slučaju moguće je da će subjekt usklađenja na razini portfelja (vidjeti točke 53. – 56.) trebati raspodijeliti na pojedinačne stavke imovine i obveza koje sačinjavaju skupinu financijske imovine i financijskih

obveza kojima se upravlja na temelju svoje neto izloženosti riziku. Subjekt treba spomenutu raspodjelu provesti razumno i dosljedno koristeći metodologiju koja je prikladna u danim okolnostima.

51. Da bi mogao primijeniti izuzeće iz točke 48, subjekt treba odluku o računovodstvenoj politici donijeti sukladno MRS-u 8 - *Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške*. Subjekt koji koristi izuzeće treba primijeniti tu računovodstvenu politiku, zajedno sa svojom politikom raspodjele usklađenja po osnovi raspona između kupovne i prodajne cijene (vidjeti točke 53. – 55.) te kreditnih usklađenja (vidjeti točku 56.), ako postoje, na određeni portfelj dosljedno iz razdoblja u razdoblje.
52. Iznimka iz točke 48. primjenjuje se samo na financijsku imovinu, financijske obveze i druge ugovore obuhvaćene područjem primjene MRS-a 39 - *Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje* ili MSFI-ja 9 - *Financijski instrumenti*. Upućivanja na financijsku imovinu i financijske obveze iz točaka 48. – 51. i 53. – 56. potrebno je tumačiti kao primjenjiva na sve ugovore koji su obuhvaćeni područjem primjene MRS-a 39 ili MSFI-ja 9 i koji se u skladu s njima obračunavaju, neovisno o tome jesu li u skladu s definicijom financijske imovine ili financijskih obveza iz MRS-a 32 - *Financijski instrumenti: Prezentiranje*.

Izloženost tržišnim rizicima

53. Kada se koristi izuzetak u točki 48. za mjerenje fer vrijednosti grupe financijske imovine i financijskih obveza upravljanim na temelju neto izloženosti subjekta određenom tržišnom riziku (ili rizicim), subjekt treba primijeniti cijenu razlike između ponudene i tražene cijene koja je najreprezentativnija za fer vrijednost u okolnostima neto izloženosti subjekta tim tržišnim rizicima (vidjeti točke 70. i 71.).
54. Kod primjene izuzeća iz točke 48., subjekt treba voditi računa o tome da tržišni rizik, odnosno tržišni rizici kojima je izložen po predmetnoj skupini financijske imovine i financijskih obveza bude većim dijelom isti. Primjerice, subjekt ne bi objedinjavao rizik kamatne stope povezan s određenom stavkom financijske imovine s cjenovnim rizikom robe povezanom s financijskom obvezom jer time ne bi ublažio svoju izloženost kamatnom riziku ili cjenovnom riziku robe. Kod primjene izuzeća iz točke 48. se u mjerenju fer vrijednosti financijske imovine i financijskih obveza koje sačinjavaju skupinu uzima u obzir svaki bazni rizik koji proizlazi iz toga što parametri tržišnih rizika nisu identični.
55. Slično tome, trajanje subjektove izloženosti određenom tržišnom riziku (ili rizicima) povezanom s financijskom imovinom i financijskim obvezama mora biti većim dijelom isto. Primjerice, subjekt koji koristi budućnosnicu s rokom od 12 mjeseci za zaštitu novčanog toka povezanog s dvanaestomjesečnom vrijednošću izloženosti kamatnom riziku po petogodišnjem financijskom instrumentu unutar skupine koja se sastoji samo od takve financijske imovine i takvih financijskih obveza, fer vrijednost izloženosti dvanaestomjesečnom kamatnom riziku mjeri u neto iznosu, a preostalu izloženost kamatnom riziku, tj. u razdoblju od druge do pete godine u bruto iznosu.

Izloženost kreditnom riziku određene druge strane

56. Kod primjene izuzeća iz točke 48. radi mjerenja fer vrijednosti skupine financijske imovine i financijskih obveza iz odnosa s određenom drugom ugovornom stranom, subjekt treba u mjeru fer vrijednosti uračunati učinak svoje neto izloženosti kreditnom riziku te ugovorne strane ili neto izloženost druge ugovorne strane kreditnom riziku subjekta ako bi tržišni sudionici uzeli u obzir svaki postojeći sporazum kojim se ublažava izloženost kreditnom riziku u slučaju izostanka plaćanja (npr. glavni sporazum o prijebu ili sporazum kojim je utvrđena razmjena kolaterala na temelju neto izloženosti svake ugovorne strane kreditnom riziku druge ugovorne strane). Mjera fer vrijednosti obvezno odražava očekivanja tržišnih sudionika po pitanju vjerojatnosti da će takav sporazum biti zakonski provediv u slučaju izostanka plaćanja.

Početno priznavanje fer vrijednosti

57. Kad je neka stavka imovine stečena ili neka obveza preuzeta u razmjeni za tu stavku imovine, odnosno obvezu, transakcijska cijena je cijena plaćena za stjecanje predmetne stavke imovine, odnosno primljena za preuzimanje predmetne obveze (ulazna cijena). Nasuprot tome, fer vrijednost imovine ili obveze je cijena koja bi bila ostvarena prodajom imovine, odnosno plaćena za prijenos obveze (izlazna cijena). Nije nužno da subjekti prodaju imovinu po cijenama koje su platili da bi ju stekli. Slično tome, nije nužno da subjekti obveze prenose po cijenama ostvarenima za njihovo preuzimanje.
58. U mnogim slučajevima će transakcijska cijena biti jednaka fer vrijednosti (kao što je to npr. slučaj kad se na datum transakcije transakcija kupnje imovine odvija na tržištu na kojem bi se ista imovina prodavala).
59. Prilikom određivanja je li fer vrijednost kod prvog knjiženja jednaka transakcijskoj cijeni, subjekt treba uzeti u obzir čimbenike koji su specifični za predmetnu transakciju te predmetnu imovinu, odnosno obvezu. Točka B4. sadrži opis situacija u kojima transakcijska cijena ne mora odražavati fer vrijednost imovine, odnosno obveze pri njihovom prvom knjiženju.
60. Ako neki drugi MSFI propisuje ili dopušta mjerenje neke stavke imovine ili obveze kod prvog knjiženja po fer vrijednosti i ako se transakcijska cijena razlikuje od fer vrijednosti, subjekt treba tako nastale dobitke i gubitke uračunati u dobit i gubitak, osim ako navedeni MSFI ne propisuje drukčije.

Tehnike vrednovanja

61. **Subjekt treba primjeniti tehnike vrednovanja koje su primjerene danim okolnostima i za koje postoji dovoljno podataka za mjerenje fer vrijednosti, koristeći što više relevantnih uočljivih ulaznih podataka, a što manje ulaznih podataka koji nisu uočljivi.**
62. Tehnika vrednovanja ima za cilj procijeniti cijenu po kojoj bi imovina bila prodana, odnosno obveza prenesena u urednoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja pod sadašnjim tržišnim uvjetima. Tri tehnike vrednovanja koje se uvelike koriste su tržišni pristup, *troškovni pristup* i dobitni pristup. Glavni aspekti navedenih pristupa sažeto su prikazani u točkama B5. –

B11. Subjekt treba koristiti tehnike vrednovanja koje su podudarne s jednim ili više navedenih pristupa mjerenju fer vrijednosti.

63. U nekim slučajevima pojedinačna tehnika mjerenja će biti prikladna (npr. kada se vrednuje imovina ili obveza koristeći kotirane cijene na aktivnom tržištu za identičnu imovinu ili obveze). U drugim slučajevima višestruke tehnike procjene će biti prikladne (npr. to može biti slučaj prilikom procjene jedinice za generiranje novca). Ako se višestruke tehnike koriste za mjerenje fer vrijednosti rezultati (npr. odgovarajući pokazatelji fer vrijednosti) trebaju biti ocijenjeni razmatrajući razumnost razine vrijednosti navedenih u tim rezultatima. Mjera fer vrijednosti je točka unutar dobivenog niza koja je u danim okolnostima najreprezentativnija kao fer vrijednost.
64. Ako je transakcijska cijena fer vrijednost kod prvog knjiženja i ako se fer vrijednost u idućim razdobljima bude mjerila tehnikom vrednovanja koja koristi ulazne podatke koji nisu uočljivi, takvu tehniku vrednovanja treba kalibrirati na način da njome dobiven rezultat kod prvog knjiženja bude jednak transakcijskoj cijeni. Kalibracijom se omogućava da tehnika vrednovanja uzme u obzir sadašnje tržišne uvjete, čime subjektu pomaže odrediti je li potrebno uskladiti tehniku vrednovanja (npr. moguće je postojanje obilježja imovine, odnosno obveze koje nije obuhvaćeno predmetnom tehnikom vrednovanja). Nakon prvog knjiženja, subjekt treba prilikom mjerenja fer vrijednosti koristeći tehniku koja rabi ulazne podatke koji nisu uočljivi pobrinuti se da takve tehnike vrednovanja odražavaju uočljive tržišne podatke (npr. cijenu slične stavke imovine ili obveze) na datum mjerenja.
65. Obvezna je konzistentna primjena tehnika vrednovanja koje se koriste za mjerenje fer vrijednosti. No, promjena tehnike vrednovanja ili njene primjene (npr. ponderiranja kad se koristi više tehnika vrednovanja ili kod promjene usklađenja primijenjenog na neku od tehnika vrednovanja) je prikladna ako se njome dobiva mjera koja je u danim okolnostima jednako reprezentativna ili reprezentativnija kao fer vrijednosti. Primjerice, navedeno je moguće u bilo kojem od niže navedenih slučajeva:
- (a) razvoj novih tržišta;
 - (b) dostupnosti novih informacija;
 - (c) nedostupnosti ranije korištenih informacija;
 - (d) poboljšane tehnike procjene; ili
 - (e) promjene tržišnih uvjeta.
66. Promjene proizašle iz promjene tehnike vrednovanja ili njene primjene obračunavaju se kao promjene računovodstvenih procjena sukladno MRS-u 8. No, kod promjena proizašlih iz promjene metode vrednovanja ili njene primjene ne postoji obveza objavljivanja podataka o promjeni računovodstvenih procjena propisanih MRS-om 8..

Ulazni podatci u tehnike procjene

Opća načela

67. **Tehnike vrednovanja korištene za mjerenje fer vrijednosti trebaju maksimirati upotrebu značajnih uočljivih ulaznih podataka i minimizirati upotrebu neuočljivih ulaznih podataka.**
68. Primjeri tržišta u kojima ulazni podatci mogu biti uočljivi za neke stavke imovine i obveza (npr. financijski instrumenti) uključuju tržišta razmjene, tržišta trgovaca, tržišta posrednika i tržišta na kojima sudionici izravno trguju bez posrednika (vidjeti točku B34.).
69. Subjekt treba odabrati ulazne podatke prema obilježjima stavke imovine ili obveze koje bi tržišni sudionici uzeli u obzir u transakciji predmetnom imovinom, odnosno obvezom (vidjeti točke 11. i 12.). Riječ je o obilježjima koja u nekim slučajevima imaju za posljedicu primjenu usklađenja, kao što je premija ili diskont (npr. premija za kontrolni paket ili diskont za nekontrolirajući udjel). Međutim, mjera fer vrijednosti ne obuhvaća premiju ni diskont koji nisu u skladu s obračunskom jedinicom navedenom u MSFI-ju koji propisuje, odnosno dopušta dotičnu mjeru fer vrijednosti (vidjeti točke 13. i 14.). U mjeru fer vrijednosti nije dopušteno uračunati premiju ili diskont koji odražava veličinu kao obilježje držanja (točnije, faktor blokade za koji se usklađuje kotirana cijena neke imovine ili obveze zbog toga što uobičajeni dnevni opseg trgovanja nije dostatan da bi apsorbirao količinu koju drži subjekt, kako je to opisano u točki 80.), a ne kao obilježje same imovine, odnosno obveze (npr. premija na kontrolu kod mjerenja fer vrijednosti kontrolnog udjela). Ako postoji cijena koja kotira na aktivnom tržištu, (ulazni podatak 1. razine), subjekt ju je uvijek dužan koristiti kod mjerenja fer vrijednosti, i to bez usklađenja, izuzev kako je navedeno u točki 79.

Ulazni podaci temeljeni na kupovnim i prodajnim cijenama

70. Ako neka stavka imovine ili neka obveza mjerena po fer vrijednosti ima kupovnu cijenu i prodajnu cijenu (npr. ulazni podatak s dilerskog tržišta), za mjerenje fer vrijednosti koristi se cijena unutar raspona između kupovne i prodajne cijene koja najrepresntativnije odražava fer vrijednost, neovisno o razini ulaznih podataka u sklopu hijerarhije fer vrijednosti (tj. 1., 2. ili 3. razini, vidjeti točke 72. – 90.). Korištenje kupovnih cijena za stavke imovine i prodajnih cijena za stavke obveza je dopušteno, ali nije propisano.
71. Ovaj MSFI ne isključuje korištenje srednjih cijena ili drugih konvencija koje tržišni sudionici koriste kao praktične za mjerenje fer vrijednosti unutar raspona između kupovne i prodajne cijene.

Hijerarhija fer vrijednosti

72. Da bi se povećala doljednost i usporedivost u mjerenju fer vrijednosti i povezanim objavljivanjima, ovaj MSFI utemeljuje hijerarhiju fer vrijednosti koja se kategorizira na tri razine (vidjeti točke 76-90.) ulaznih podataka za tehnike vrednovanja kojima se mjeri fer vrijednost. Hijerarhija fer vrijednosti daje najveći prioritet kotiranim cijenama (neprilagođenim) na aktivnom tržištu za identičnu

imovinu ili obveze (ulazni podaci 1. razine) i najmanju važnost neuočljivim ulazni podacima (*ulazni podaci 3. razine*).

73. U nekim slučajevima je ulazne podatke za mjerenje fer vrijednosti neke stavke imovine ili neke obveze moguće razvrstati u različite razine hijerarhije fer vrijednosti. Ako je tako, mjera fer vrijednosti razvrstava se u kategoriju hijerarhije fer vrijednosti kojoj pripada ulazni podatak najniže razine koji je značajan za mjerenje gledano u cjelini. Procjena značajnosti određenog ulaznog podatka u odnosu na ukupnu mjeru zahtijeva prosudbu, uz razmatranje čimbenika specifičnih za predmetnu imovinu, odnosno obvezu. Usklađenja koja se provode da bi se odredila fer vrijednost, kao što su troškovi prodaje kod mjerenja primjenom fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje, ne ulaze u određivanje razine hijerarhije fer vrijednosti kojoj određena mjera fer vrijednosti pripada.
74. Na odabir primjerenih tehnika mjerenja može utjecati dostupnost relevantnih ulaznih podataka i njihova relativna subjektivnost (vidjeti točku 61.). Međutim, u hijerarhiji fer vrijednosti važnost se pridaje ulaznim podacima tehnika vrednovanja, a ne samim tehnikama vrednovanja koje se koriste za mjerenje fer vrijednosti. Primjerice, mjera fer vrijednosti izvedena tehnikom svodenja na sadašnju vrijednost može biti razvrstana u 2. ili 3. razinu, zavisno od ulaznih podataka koji su značajni za mjerenje u cjelini te razine unutar hijerarhije fer vrijednosti u koju su ulazni podaci razvrstani.
75. Ako neki dostupan ulazni podatak treba uskladiti za neki nedostupan ulazni podatak i usklađenjem se dobije znatno viša ili niža mjera fer vrijednosti, tako dobivena mjera razvrstava se u 3. razinu hijerarhije fer vrijednosti. Primjerice, ako bi neki tržišni sudionik u procjenjivanju cijene imovine uzeo u obzir ograničenje u njenoj prodaji, subjekt bi uskladio kotiranu cijenu za učinak ograničenja. Ako je kotirana cijena iz prethodnog stavka *ulazni podatak 2. razine* i usklađenje je provedeno temeljem ulaznog podatka koji nije uočljiv, a važan je za mjerenje u cjelini, mjera fer vrijednosti razvrstava se u 3. razinu hijerarhije fer vrijednosti.

Ulazni podaci 1. razine

76. Ulazni podaci 1. razine su (neusklađene) cijene koje kotiraju na aktivnim tržištima za identičnu imovinu, odnosno obveze koje su subjektu dostupne na datum mjerenja.
77. Cijena koja kotira na aktivnom tržištu najpouzdaniji je dokaz o fer vrijednosti i u mjerenju fer vrijednosti se koristi bez ikakvih usklađenja kad god je ona dostupna, osim kako je navedeno u točki 79.
78. Ulazni podatak 1. razine dostupan je za mnogu financijsku imovinu i mnoge financijske obveze, od kojih je neke moguće razmijeniti na više aktivnih tržišta (npr. na različitim burzama). Prema tome, 1. razina stavlja naglasak na utvrđivanje obaju sljedećih elemenata:
- (a) glavnog tržišta za predmetnu imovinu, odnosno obvezu, odnosno najpovoljnijeg tržišta ako glavno tržište ne postoji; i
 - (b) može li subjekt zaključiti transakciju predmetnom imovinom, odnosno obveznom po cijeni koja na tom tržištu kotira na datum mjerenja.
79. Subjekt ne treba usklađivati ulazne podatke 1. razine, izuzevši u sljedećim okolnostima:

- (a) kad drži velik broj sličnih (ali ne identičnih) stavki imovine i obveza (npr. dužničke vrijednosnice) koje su mjerene po fer vrijednosti i kad postoji cijena koja kotira na aktivnom tržištu, ali nije lako dostupna za svaku pojedinačnu stavku imovine, odnosno obveza (tj. imajući u vidu velik broj slične imovine, odnosno obveza koje subjekt drži, bilo bi teško dobiti informacije o cijenama za svaku pojedinačnu imovinu, odnosno obvezu na datum mjerenja). U tom slučaju je kao praktična pomoć subjektu u mjerenju fer vrijednosti dopušteno koristiti alternativnu metodu za utvrđivanje cijene koja se ne zasniva isključivo na kotiranim cijenama (npr. utvrđivanje cijena pomoću matrica). Međutim, korištenje alternativne metode određivanja cijena u mjerenju fer vrijednosti rezultira kategoriziranjem unutar niže razine hijerarhije fer vrijednosti.
- (b) kad cijena koja kotira na aktivnom tržištu ne odražava fer vrijednost na datum mjerenja, što može biti slučaj ako, primjerice, nakon zatvaranja tržišta ali prije datuma mjerenja nastupi neki bitan događaj, kao što su izravne transakcije na izvanburzovnom tržištu, transakcije trgovanja na brokerskom tržištu ili najave. Subjekt treba definirati politiku za utvrđivanje onih događaja koji mogu utjecati na mjere fer vrijednosti i dosljedno ju primjenjivati. No, ako se kotirana cijena uskladi da bi se uzele u obzir nove informacije, usklađenjem se dobiva mjera fer vrijednosti niže razine u hijerarhiji fer vrijednosti.
- (c) kod mjerenja fer vrijednosti neke obveze ili subjektovog vlastitoga glavničkog instrumenta koristeći cijenu koja kotira za identičnu stavku kojom se na aktivnom tržištu trguje kao imovinom i cijenu je potrebno uskladiti da bi se obuhvatili čimbenici specifični za predmetnu stavku, odnosno imovinu (vidjeti točku 39). Ako cijenu koja kotira za predmetnu imovinu nije potrebno uskladiti, dobiva se mjera fer vrijednosti 1. razine u hijerarhiji fer vrijednosti. Međutim, svakim usklađenjem cijene koja kotira za tu imovinu dobiva se mjera fer vrijednosti niže razine u hijerarhiji fer vrijednosti.

80. Ako subjekt ima poziciju koja se sastoji od jedne stavke imovine ili jedne obveze (uključujući poziciju koja se sastoji od većeg broja identične imovine, odnosno identičnih obveza, kao što je portfelj financijskih instrumenata) i predmetnim sredstvom, odnosno obvezom se trguje na aktivnom tržištu, fer vrijednost predmetne imovine, odnosno obveze mjeri se u sklopu 1. razine kao umnožak cijene koja kotira za pojedinačnu imovinu, odnosno obvezu i količine koju drži subjekt. Isto vrijedi čak i kad uobičajeni dnevni opseg trgovanja na tržištu nije dostatan da bi apsorbirao količinu koju drži subjekt i davanje naloga za prodaju pozicije u jednoj transakciji moglo bi utjecati na kotiranu cijenu.

Ulazni podatci 2. razine

- 81. Ulazni podaci 2. razine su ulazni podaci koji nisu cijene koje kotiraju i uočljive su za predmetnu imovinu, odnosno obvezu, bilo izravno, bilo neizravno.
- 82. Ako predmetna imovina, odnosno obveza podliježe određenom (ugovorenom) razdoblju, ulazni podatak 2. razine mora biti uočljiv za gotovo cijelo razdoblje predmetne imovine, odnosno obveze. Ulazni podaci 2. razine uključuju sljedeće:
 - (a) kotirane cijene za istu imovinu ili obveze na aktivnim tržištima.

- (b) kotirane cijene za identične ili slične imovine ili obveze na tržištima koja nisu aktivna.
 - (c) ulazni podatci osim kotiranih cijena koji su uočljivi za imovinu ili obveze, na primjer:
 - (i) kamatne stope ili krivulje prinosa uočljive u najčešće kotiranim intervalima;
 - (ii) implicirana volatilnost; i
 - (iii) kreditne marže.
 - (d) *tržišno potkrijepljeni ulazni podatci.*
83. Usklađenja ulaznih podataka 2. razine razlikuju se zavisno od čimbenika specifičnih za predmetnu imovinu, odnosno obvezu. Ti čimbenici uključuju sljedeće:
- (a) stanje ili lokacija imovine;
 - (b) u kojoj mjeri se ulazni podaci odnose na stavke usporedive s predmetnom imovinom, odnosno obvezom (što uključuje čimbenike opisane u točki 39.); i
 - (c) opseg ili razina aktivnosti na tržištima na kojima se ulazni podaci promatraju.
84. Usklađenjem ulaznog podatka 2. razine koje je značajno za mjerenje u cjelini moguće je dobiti mjeru fer vrijednosti 3. razine u hijerarhiji fer vrijednosti ako se usklađenje provodi temeljem značajnih ulaznih podataka koji nisu uočljivi.
85. Točka B35. opisuje korištenje ulaznih podataka 2. razine za određenu imovinu ili obvezu.

Ulazni podatci 3. razine

86. Ulazni podatci 3. razine su ulazni podatci o predmetnoj imovini, odnosno obvezi koji nisu uočljivi.
87. Ulazni podatci koji nisu uočljivi koriste se za mjerenje fer vrijednosti u mjeri u kojoj relevantni uočljivi ulazni podatci nisu dostupni, što omogućuje obuhvaćanje situacija kao što je slaba ili nepostojeća tržišna aktivnost u pogledu predmetne imovine, odnosno obveze na datum mjerenja. Međutim, cilj mjerenja fer vrijednosti i dalje je isti, tj. utvrditi izlaznu cijenu na datum mjerenja iz perspektive tržišnog sudionika koji drži imovinu, odnosno ima obvezu. Prema tome, ulazni podatci koji nisu uočljivi odražavaju pretpostavke koje bi tržišni sudionici koristili pri utvrđivanju cijene predmetne imovine ili obveze, što uključuje pretpostavke o rizicima.
88. Pretpostavke o rizicima uključuju one o rizicima koji su svojstveni određenoj tehnici vrednovanja koja se koristi za mjerenje fer vrijednosti (kao što je cjenovni model) te rizik svojstven ulaznim podacima koji se koriste u dotičnoj tehnici vrednovanja. Mjerenje koje ne sadrži usklađenje po osnovi rizika ne dovodi do mjere fer vrijednosti ako bi tržišni sudionici uzeli u obzir neki rizik pri utvrđivanju cijene predmetne imovine, odnosno obveze. Primjerice, može biti potrebno provesti usklađenje zbog rizika povezanog sa znatnom nesigurnosti

mjerenja (npr. kod značajnog smanjenja opsega ili razine aktivnosti u usporedbi s uobičajenom tržišnom aktivnosti u odnosu na predmetnu imovinu, odnosno obveze, te subjekt odluči da takva transakcija ili kotirana cijena ne odražava fer vrijednost prema opisima iz točaka B37.–B47.).

89. Subjekt treba izvesti ulazne podatke koji nisu uočljivi koristeći najbolje moguće informacije koje su dostupne u danim okolnostima, što može uključiti i njegove vlastite podatke. Pri izvođenju ulaznih podataka koji nisu uočljivi, subjekt može započeti sa svojim vlastitim podacima, ali ih treba uskladiti ako praktično dostupne informacije ukazuju da bi drugi tržišni sudionici koristili drukčije podatke ili ako subjekt ima neko osobito obilježje koje ne postoji kod drugih tržišnih sudionika (npr. sinergija specifična za subjekt). Subjekt nije obavezan uložiti ogromne napore da bi pribavio informacije o pretpostavkama tržišnih sudionika. No, treba uzeti u obzir sve informacije o tržišnim sudionicima koje su praktično dostupne. Ulazni podaci koji nisu uočljivi i izvedeni su na prethodno opisan način smatraju se pretpostavkama tržišnih sudionika i u skladu su s ciljem mjerenja fer vrijednosti.
90. Točka B36 .opisuje upotrebu ulaznih podataka 3. razine za određene stavle imovine ili obveza.

Objavljivanje

91. **Subjekt treba objaviti informacije koje korisnicima njegovih financijskih izvještaja omogućuju ocjenjivanje obaju sljedećih aspekata:**
- (a) **kod imovine i obveza koje se u izvještaju o financijskom položaju nakon prvog knjiženja ponovno ili jednokratno mjere po fer vrijednosti, tehnike vrednovanja i ulazne podatke korištene u izvođenju mjera fer vrijednosti.**
 - (b) **kod ponovnog mjerenja fer vrijednosti koristeći značajne ulazne podatke koji nisu uočljivi (podatke 3. razine) utjecaj mjerenja na dobit i gubitak ili ostalu sveobuhvatnu dobit tekućeg razdoblja.**
92. Radi ispunjenja ciljeva u točki 91., subjekt treba razmotriti sve sljedeće:
- (a) razinu raščlanjenosti informacija koja je neophodna za ispunjenje zahtjeva koji se odnose na objavljivanje;
 - (b) u kojoj mjeri treba istaknuti različite propisane zahtjeve;
 - (c) u kojoj mjeri objediniti ili raščlaniti stavke; i
 - (d) jesu li korisnicima financijskih izvještaja potrebne dodatne informacije da bi mogli ocijeniti objavljene kvantitativne informacije.
- Ako su objavljivanja osigurana u skladu s ovim MSFI-em i drugim MSFI-evima nedovoljna da se ispune ciljevi u točki 91., subjekt treba objaviti dodatne podatke potrebne za ispunjenje tih ciljeva.
93. Da bi se ispunili ciljevi iz točke 91. subjekt treba objaviti najmanje sljedeće informacije za svaku klasu imovine i obveza (vidjeti točku 94. za podatke određenja prikladnih klasa imovine i obveza) mjerene po fer vrijednosti (uključujući mjerenje temeljeno na fer vrijednosti unutar djelokruga ovog MSFI-a) u izvještaju o financijskom položaju nakon početnog priznavanja:

- (a) kod ponovnog i jednokratnog mjerenja fer vrijednosti, mjere fer vrijednosti na kraju izvještajnog razdoblja, a kod jednokratnog mjerenja fer vrijednosti razloge za takvo mjerenje. Opetovano mjerenje fer vrijednosti imovine ili obveza je ono koje je drugim MSFI-jevima propisano ili dopušteno u izvještaju o financijskom položaju na kraju svakog izvještajnog razdoblja. Jednokratno mjerenje fer vrijednosti imovine ili obveza je ono koje drugi MSFI-jevi propisuju ili dopuštaju u izvještaju o financijskom položaju u određenim okolnostima (npr. kad subjekt neku stavku imovine namijenjenu prodaji mjeri po fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje sukladno MSFI-ju 5 - *Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja* jer je ona niža od njene knjigovodstvene vrijednosti).
- (b) kod ponovnog i jednokratnog mjerenja fer vrijednosti, razinu unutar hijerarhije fer vrijednosti kojoj mjere fer vrijednosti pripadaju gledano u cjelini (1., 2. ili 3. razina).
- (c) o imovini i obvezama koje se drže na kraju izvještajnog razdoblja i ponovno su mjerene po fer vrijednosti, iznose koji su reklasificirani s 1. na 2. ili s 2. na 1. razinu hijerarhije fer vrijednosti, razloge za reklasifikaciju te politiku subjekta za utvrđivanje vremena u kojem je došlo do reklasifikacije (vidjeti točku 95.). Reklasifikacija u svaku razinu obvezno se objavljuje i opisuje odvojeno od reklasifikacije iz svake razine.
- (d) kod ponovnog i jednokratnog određivanja mjera fer vrijednosti razvrstanih u 2. i 3. razinu hijerarhije fer vrijednosti opis tehnike, odnosno tehnika vrednovanja i ulaznih podataka korištenih za mjerenje fer vrijednosti. Ako je došlo do promjene tehnike vrednovanja (npr. s tržišnog pristupa na dobitni pristup ili uvođenja još jedne tehnike vrednovanja), subjekt treba objaviti promjenu, kao i razloge za nju. Što se tiče mjera fer vrijednosti razvrstanih u 3. razinu hijerarhije fer vrijednosti, subjekt treba navesti kvantitativne informacije o značajnim ulaznim podacima koji nisu uočljivi i korišteni su u mjerenju fer vrijednosti. Subjekt ne treba pripremati kvantitativne informacije da bi ispunio obvezu objavljivanja iz ove točke ako pri mjerenju fer vrijednosti kvantitativne ulazne podatke koji nisu uočljivi nije sam izveo (npr. kad subjekt koristi cijene iz ranijih transakcija ili informacije o cijenama trećih bez usklađenja). No, prilikom objavljivanja ovih podataka subjekt ne smije zanemariti kvantitativne ulazne podatke koji nisu uočljivi, a značajni su za mjerenje fer vrijednosti i praktično su mu dostupni.
- (e) kod ponovnog određivanja mjera fer vrijednosti razvrstanih u 3. razinu hijerarhije fer vrijednosti, promjene od početnih do zaključnih stanja, uz odvojen prikaz promjena tijekom razdoblja koje su proizašle iz:
- (i) ukupnih dobitaka ili gubitaka razdoblja priznatih u dobit i gubitak te stavke dobiti i gubitka u sklopu kojih su oni iskazani.
 - (ii) ukupnih dobitaka ili gubitaka razdoblja priznatih u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti te stavke ostale sveobuhvatne dobiti u sklopu kojih su oni iskazani.
 - (iii) transakcija kupnje, prodaje, izdavanja ili namire (uz odvojen prikaz promjena po vrsti transakcije).

- (iv) iznosa koji su reklasificirani u 3. razinu ili iz nje, razloge reklasifikacije te politiku subjekta za utvrđivanje vremena u kojem je došlo do reklasifikacije (v. točku 95.). Reklasifikacija u 3. razinu treba se objaviti i opisati odvojeno od reklasifikacije iz 3. razine.
- (f) kod ponovnog određivanja mjera fer vrijednosti razvrstanih u 3. razinu hijerarhije fer vrijednosti, iznos ukupnih dobitaka ili gubitaka razdoblja iz podtočke (e) i. uključenih u dobiti i gubitak koji se mogu pripisati promjeni nerealiziranih dobitaka ili gubitaka koji se odnose na tu imovinu i obveze na kraju izvještajnog razdoblja te stavku, odnosno stavke dobiti i gubitka unutar kojih su nerealizirani dobiti, odnosno gubici iskazani.
- (g) kod ponovnog i jednokratnog određivanja mjera fer vrijednosti razvrstanih u 3. razinu hijerarhije fer vrijednosti, opis procesa vrednovanja kojeg je subjekt primijenio (što uključuje, primjerice, način na koji subjekt odlučuje o svojim politikama vrednovanja i analizira promjene mjera fer vrijednosti iz razdoblja u razdoblje).
- (h) kod ponovnog određivanja mjera fer vrijednosti razvrstanih u 3. razinu hijerarhije fer vrijednosti:
 - (i) za sve takve mjere narativan opis osjetljivosti mjera fer vrijednosti na promjene ulaznih podataka koji nisu uočljivi ako bi se uslijed njihove promjene mjera fer vrijednosti značajno povisila ili snizila. Ako postoje međuodnosi između takvih ulaznih podataka i drugih ulaznih podataka koji nisu uočljivi i koriste se u mjerenju fer vrijednosti, subjekt je također dužan opisati taj međuodnos i način na koji on može povećati ili ublažiti utjecaj promjena ulaznih podataka koji nisu uočljivi na mjeru fer vrijednosti. Radi ispunjenja obveze objavljivanja tih informacija, narativan opis osjetljivosti na promjene ulaznih podataka koji nisu uočljivi treba obuhvatiti barem one ulazne podatke koji nisu uočljivi i propisani su u podtočki (d).
 - (ii) kod financijske imovine i financijskih obveza kod kojih bi promjena jednog ili više ulaznih podataka koji nisu uočljivi odrazila realno moguće alternativne pretpostavke koje bi dovele do značajne promjene njihove fer vrijednosti, subjekt treba navesti tu činjenicu i objaviti učinak takvih promjena. Subjekt treba objaviti način na koji je izračunao utjecaj promjene u vidu obuhvaćanja realno moguće alternativne pretpostavke. Za tu svrhu se značajnost ocjenjuje u odnosu na dobit i gubitak, te ukupnu aktivu i pasivu, odnosno kad se promjene fer vrijednosti iskazuju u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti, u odnosu na ukupnu vlasničku glavnica.
 - (i) kod ponovnog i jednokratnog određivanja mjera fer vrijednosti, ako se maksimalna i najbolja moguća uporaba nefinancijske imovine razlikuje od njene sadašnje uporabe, subjekt treba tu činjenicu objaviti, kao i razloge zbog kojih se nefinancijska imovina koristi na način koji se razlikuje od njene maksimalne i najbolje moguće uporabe.

94. Subjekt treba odrediti prikladne klase imovine ili obveza na temelju sljedećeg:

- (a) prirode, obilježja i rizika imovine ili obveze; i
- (b) razini unutar hijerarhije fer vrijednosti u koju je razvrstana mjera fer vrijednosti.

Broj klasa za mjere fer vrijednosti 3. hijerarhijske razine može biti veći jer je riječ o mjerama višeg stupnja nesigurnosti i subjektivnosti. U određivanju odgovarajućih klasa imovina i obveza o kojima treba objaviti informacije o mjerama fer vrijednosti, potrebno je primijeniti prosudbu. Nerijetko će određenu klasu imovine i obveza trebati dodatno raščlaniti osim na stavke koje su prikazane u izvještaju o financijskom položaju. No, subjekt treba navesti informacije koje će biti dostatne za povezivanje sa stavkama iskazanima u izvještaju o financijskom položaju. Ako neki drugi MSFI propisuje klasu za određenu stavku imovine ili određenu obvezu, subjekt smije koristiti tu klasu za potrebe objavljivanja podataka propisanih ovim MSFI-jem ako ona udovoljava kriterijima iz ove točke.

95. Subjekt treba objaviti svoju politiku za utvrđivanje vremena u kojem se smatra da je došlo do reklasifikacije između razina unutar hijerarhije fer vrijednosti prema točki 93. podtočki (c) i točki 93. podtočki (e) iv. i dosljedno ju primjenjivati. Politika o vremenu priznavanja reklasifikacije ista je i za reklasifikaciju u određenu razinu, i za reklasifikaciju iz određene razine. Među primjerima politika za određivanje vremena reklasifikacije su i sljedeći:
- (a) datum događaja ili promjene okolnosti koja je uzrok reklasifikacije.
 - (b) početak izvještajnog razdoblja.
 - (c) kraj izvještajnog razdoblja.
96. Subjekt treba objaviti činjenicu da je u sklopu svoje računovodstvene politike odlučio primijeniti izuzeće iz točke 48.
97. Subjekt treba o svakoj klasi imovine i obveza koja u izvještaju o financijskom položaju nije iskazana po fer vrijednosti, ali za koju je objavio fer vrijednost, objaviti informacije propisane u točki 93. podtočki (b), točki 93. podtočki (d) i točki 93. podtočki (i). Međutim, subjekt ne treba objaviti kvantitativne podatke o značajnim ulaznim podacima koji nisu uočljivi i korišteni su za mjerenje pokazatelja fer vrijednosti 3. razine hijerarhije fer vrijednosti kako je to propisano točkom 93. podtočkom (d). Subjekt za takvu imovinu i obveze ne treba objaviti ostale podatke propisane ovim MSFI-jem.
98. Izdavatelj treba objaviti postojanje obveze mjerene po fer vrijednosti koja ima kreditno jamstvo treće osobe kao svoj sastavni dio, kao i je li ono uračunano u mjeru fer vrijednosti obveze.
99. Subjekt treba prezentirati kvantitativna objavljivanja zahtjevana ovim MSFI-em u tabličnom obliku, osim ako je neki drugi format prikladniji.

Dodatak A Pojmovnik

Ovaj dodatak je sastavni dio MSFI-a.

aktivno tržište	Tržište na kojem se odvijaju transakcije predmetnom imovinom, odnosno predmetnim obvezama dovoljno učestalo i u dovoljnom opsegu da omogućuju kontinuitet u informiranju o cijenama.
fer vrijednost	Cijena koja bi bila ostvarena prodajom neke stavke imovine ili plaćena za prijenos neke obveze u urednoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja.
glavno tržište	Tržište s najvećim opsegom i razinom aktivnosti za imovinu ili obvezu.
izlazna cijena	Cijena koja bi bila primljena za prodaju neke imovine ili plaćena za prijenos neke obveze.
najpovoljnije tržište	Tržište na kojem bi prodajom predmetne imovine bio primljen najviši iznos, odnosno za prijenos predmetne obveze plaćen najmanji iznos nakon što se uzmu u obzir transakcijski i transportni troškovi.
najviša i najbolja upotreba	Uporaba nefinancijske imovine od tržišnih sudionika koji bi u najvećoj mogućoj mjeri iskoristili vrijednost imovine ili skupine imovine i obveza (npr. određene djelatnosti) u sklopu koje bi se imovina koristila.
neuočljivi ulazni podatci	Ulazni podaci za koje ne postoje tržišni podaci i koji su izvedeni koristeći najbolje moguće informacije koje su dostupne o pretpostavkama koje bi tržišni sudionici koristili u određivanju cijene predmetne imovine, odnosno obveze.
obračunska jedinica	Razina na kojoj se prema nekom MSFI-ju neka stavka imovine, odnosno obveze objedinjava ili raščlanjuje radi priznavanja.
očekivani novčani tok	Prosječna ponderirana vjerojatnost (npr. prosjek distribucije) mogućih budućih novčanih tokova.
premija za rizik	Naknada koju traže tržišni sudionici neskloni preuzimanju rizika za nesigurnost po pitanju priljeva novca od imovine, odnosno odljeva novca po obvezi. Naziva se i “usklađenje za rizik”.
prihodovni pristup	Tehnike mjerenja kojima se budući iznosi (npr. novčani tok ili prihodi i rashodi) svode na jedan tekući (tj. diskontirani) iznos. Mjera fer vrijednosti određuje se na temelju vrijednosti na koju ukazuju sadašnja tržišna očekivanja budućih iznosa.
redovne transakcije	Transakcija koja podrazumijeva izloženost tržištu kroz određeno vrijeme prije datuma mjerenja radi poduzimanja marketinških aktivnosti koje su uobičajene za transakcije takvom imovinom ili obvezama i nije prisilna transakcija (npr. prisilna likvidacija ili hitna prodaja).

rizik neispunjenja	Rizik da subjekt neće ispuniti obvezu. Rizik neispunjenja uključuje, ali se ne može ograničiti na subjektov kreditni rizik.
transakcijski troškovi	Troškovi prodaje imovine, odnosno prijenosa obveze na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu za predmetnu imovinu, odnosno obvezu koji su izravno povezani s prodajom imovine, odnosno preuzimanjem obveze i ispunjavaju oba sljedeća kriterija: <ul style="list-style-type: none"> (a) proizlaze izravno iz predmetne transakcije i bitni su za nju. (b) ne bi nastali kod subjekta da nije donesena odluka o prodaji imovine, odnosno prijenosu obveze (slično troškovima prodaje kako su definirani u MSFI-ju 5).
troškovi prijevoza	Troškovi koje bi nastali za prijevoz imovine sa svoje trenutne lokacije na glavno (ili najpovoljnije) tržište.
troškovni pristup	Tehnika vrednovanja kojom se dobiva iznos koji bi bio potreban u sadašnjem trenutku da bi se zamijenio uslužni kapacitet neke imovine (koji se često naziva i tekućim troškom zamjene).
tržišni pristup	Tehnika vrednovanja u kojoj se koriste cijene i druge relevantne informacije iz tržišnih transakcija identičnom ili usporedivom (tj. sličnom) imovinom, identičnim ili usporedivim (tj. sličnim) obvezama ili skupinom imovine i obveza kao što je segment djelatnosti.
tržišni sudionik	Kupci i prodavači na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu za tu imovinu ili obvezu koji imaju sva od sljedećih obilježja: <ul style="list-style-type: none"> (a) Oni su međusobno neovisni, odnosno nisu povezane stranke, kao što je definirano u MRS-u 24, iako se cijena u transakciji među povezanim osobama može koristiti kao ulazni podatak u mjerenju fer vrijednosti ako subjekt raspolaže dokazom da je transakcija zaključena pod tržišnim uvjetima. (b) Obaviješteni su, imaju realno moguća saznanja o predmetnoj imovini, odnosno obvezi te transakciji koja su stekli koristeći sve dostupne informacije, što uključuje informacije koje mogu biti dobivene uobičajenim postupcima dubinskog snimanja. (c) Sposobni su zaključiti transakciju predmetnom imovinom, odnosno obvezom. (d) Oni su spremni zaključiti transakciju predmetnom imovinom, odnosno obvezom, odnosno oni su motivirani, ali ne prisiljeni ili na neki drugi način primoran to učiniti.
tržišno-potvrđeni ulazni podatci	Ulazni podatci koji su uglavnom izvedeni ili potkrijepljeni uočljivim tržišnim podacima korelacijom ili na drugi način.
ulazna cijena	Cijena plaćena za stjecanje nekog sredstva ili primljena za preuzimanje neke obveze u transakciji razmjene.

ulazni podaci 1. razine	Cijene (neusklađene) koje kotiraju na aktivnim tržištima za identičnu imovinu, odnosno identične obveze i koje su subjektu dostupne na datum mjerenja.
ulazni podaci 2. razine	Ulazni podaci koji nisu kotirane cijene iz 1. razine koje su, bilo izravno, bilo neizravno, uočljive za predmetnu imovinu, odnosno obvezu.
ulazni podaci 3. razine	Ulazni podaci o predmetnoj imovini, odnosno obvezi koji nisu uočljivi.
ulazni podatci	<p>Pretpostavke koje bi tržišni sudionici koristili u određivanju cijene predmetne imovine ili obveze, što uključuje pretpostavke o rizicima kao što su:</p> <p>(a) inherentni rizik svojstven određenoj tehnici mjerenja korišten za mjerenje fer vrijednosti (kao što je model određivanja cijene); i</p> <p>(b) inherentni rizik ulaznih podataka u tehnici mjerenja.</p> <p>Ulazi mogu biti uočljivi ili neuočljivi.</p>
uočljivi ulazni podatci	Ulazni podaci izvedeni koristeći tržišne podatke, kao što su javno dostupne informacije o aktualnim događajima ili transakcijama, i koji odražava pretpostavke koje bi tržišni sudionici koristili u utvrđivanju cijena predmetne imovine ili obveze.

Dodatak B

Smjernice za primjenu

Ovaj dodatak je sastavni dio MSFI-ja. Opisuje primjenu točaka 1.-99. i ima istu važnost kao i drugi dijelovi MSFI-a.

- B1. Procjene korištene u različitim situacijama vrednovanja mogu se razlikovati. U ovom Dodatku opisane su procjene koje se mogu primijeniti kad subjekt fer vrijednost mjeri u različitim situacijama vrednovanja.

Pristup mjerenju fer vrijednosti

- B2. Mjerenje fer vrijednosti ima za cilj procijeniti cijenu po kojoj bi imovina bila prodana, odnosno obveza prenesena u urednoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja pod sadašnjim tržišnim uvjetima. Da bi izmjerio pokazatelj fer vrijednosti, subjekt treba utvrditi sljedeće:
- (a) imovinu, odnosno obvezu koja je predmetom mjerenja (u skladu sa svojom obračunskom jedinicom).
 - (b) kod nefinancijske imovine, premisu vrednovanja koja je primjerena za njeno vrednovanje (u skladu s maksimalnom i najboljom mogućom uporabom imovine).
 - (c) glavno, odnosno najpovoljnije tržište za predmetnu imovinu, odnosno obvezu.
 - (d) tehniku(e) vrednovanja primjerene za određivanje mjere fer vrijednosti razmatrajući dostupnost podataka koji će se koristiti za izvođenje ulaznih podataka koji odražavaju pretpostavke koje bi tržišni sudionici koristili u određivanju cijene predmetne imovine, odnosno obveze, kao i razinu unutar hijerarhije mjera fer vrijednosti kojoj ti ulazni podaci pripadaju.

Pretpostavka vrednovanja za nefinancijsku imovine (točke 31.–33.)

- B3. Kod mjerenja fer vrijednosti nefinancijske imovine koja se koristi u kombinaciji s drugom imovinom kao grupom (instaliranom ili na neki drugi način konfiguriranom za uporabu) ili u kombinaciji s drugom imovinom i obvezama (npr. određeni segment djelatnosti), učinak premise vrednovanja ovisi o danim okolnostima. Na primjer:
- (a) fer vrijednost imovine može biti ista bez obzira na to koristi li se ona samostalno ili u kombinaciji s drugom imovinom ili drugom imovinom i obvezama. To može biti slučaj ako je imovina određeni segment djelatnosti kojeg bi tržišni sudionici nastavili. U tom slučaju transakcija bi podrazumijevala vrednovanje cijelog segmenta djelatnosti. Korištenje imovine kao skupine na osnovi trajne djelatnosti stvorilo bi sinergije koje bi bile dostupne tržišnim sudionicima (npr. sinergije tržišnog sudionika koje bi kao takve utjecale na fer vrijednost imovine kao samostalne stavke ili u kombinaciji s drugom imovinom ili drugom imovinom i obvezama).
 - (b) korištenje neke imovine u kombinaciji s drugom imovinom i obvezama može se uračunati u mjeru fer vrijednosti kroz usklađenje vrijednosti

imovine po osnovi njenog korištenja kao samostalne imovine. To može biti slučaj ako je riječ o stroju i njegova fer vrijednost utvrđuje se koristeći uočljivu cijenu sličnog stroja (koji nije postavljen niti na neki drugi način konfiguriran za uporabu), usklađenu za transportne i instalacijske troškove tako da pokazatelj fer vrijednosti odražava sadašnje stanje i sadašnju lokaciju stroja (postavljen i konfiguriran za uporabu).

- (c) korištenje neke imovine u kombinaciji s drugom imovinom ili drugom imovinom i obvezama može se uračunati u mjeru fer vrijednosti kroz pretpostavke tržišnog sudionika korištene za mjerenje fer vrijednosti imovine. Primjerice, ako je riječ imovini koja se sastoji od jedinstvenih zaliha u postupku prerade i koje bi tržišni sudionici konvertirali u gotove proizvode, fer vrijednost zaliha pretpostavljala bi da su tržišni sudionici nabavili ili bi nabavili sve specijalizirane strojeve potrebne za konverziju zaliha u gotove proizvode.
- (d) korištenje neke imovine u kombinaciji s drugom imovinom ili drugom imovinom i obvezama može se uvrstiti u tehniku vrednovanja koja se koristi za mjerenje fer vrijednosti imovine. To može biti slučaj kad se za mjerenje fer vrijednosti stavke nematerijalne imovine koristi metoda ostatka vrijednosti jer ona osobito uzima u obzir svu komplementarnu imovinu i povezane obveze u grupi u kojoj bi se nematerijalna imovina koristila
- (e) u ograničenim situacijama, subjekt može neku stavku koju koristi unutar skupine imovine mjeriti u iznosu koji je približan njenoj fer vrijednosti a koji je dobiven raspodjelom fer vrijednosti skupine imovine na pojedinačnu imovinu unutar skupine. To može biti slučaj ako je riječ o procjeni vrijednosti nekretnina i fer vrijednost investicijskih ulaganja u nekretninu (tj. skupinu imovine) raspodijeljena je na imovinu koja ju tvori (kao što je zemljište i ulaganje u zemljište).

Fer vrijednost kod početog priznavanja (točke 57.–60.)

- B4. Prilikom određivanja je li fer vrijednost kod prvog knjiženja jednaka transakcijskoj cijeni, subjekt treba uzeti u obzir čimbenike koji su specifični za predmetnu transakciju te predmetnu imovinu, odnosno obvezu. Primjerice, transakcijska cijena ne mora održavati fer vrijednost neke imovine ili obveze kod njenog prvog knjiženja ako postoji bilo koji sljedeći uvjeti:
- (a) Riječ je o transakciji među povezanim osobama, iako se cijena u transakciji među povezanim osobama može koristiti kao ulazni podatak u mjerenju fer vrijednosti ako subjekt raspolaže dokazom da je transakcija zaključena pod tržišnim uvjetima.
 - (b) Transakcija se odvija u uvjetima krajnje nužde ili je prodavatelj prisiljen prihvatiti cijenu u transakciji. To je, primjerice, slučaj kad je prodavatelj u financijskim problemima.
 - (c) Obračunska jedinica koja je predstavljena transakcijskom cijenom razlikuje se od obračunske jedinice predmetne imovine, odnosno predmetne obveze mjerene po fer vrijednosti. To može biti slučaj, primjerice, ako je predmetna imovina ili obveza mjerena po fer vrijednosti

tek jedan sastavni dio transakcije (npr. u poslovnom spajanju), ako transakcija sadrži prava i povlastice koje nisu izrijekom utvrđene i mjere se odvojeno sukladno nekom drugom MSFI-ju, ili ako su transakcijski troškovi uračunani u transakcijsku cijenu.

- (d) Tržište na kojem se odvija predmetna transakcija različito je od glavnog (ili najpovoljnijeg) tržišta. Primjerice, tržište može biti različito ako je subjekt diler koji zaključuje transakcije s kupcima na maloprodajnom tržištu, ali je glavno (ili najpovoljnije) tržište izlazne transakcije kod drugih dilera na dilerskom tržištu.

Tehnike vrednovanja (točke 61.–66.)

Tržišni pristup

- B5. Tržišni pristup koristi se cijenama i drugim relevantnim informacijama iz tržišnih transakcija identičnom ili usporedivom (tj. sličnom) imovinom, identičnim ili usporedivim (tj. sličnim) obvezama ili skupinom imovine i obveza kao što je određeni segment djelatnosti.
- B6. Primjerice, u tehnikama vrednovanja u sklopu tržišnog pristupa često se koriste tržišni multiplikatori izvedeni iz skupa usporednih vrijednosti. Multiplikatori mogu biti u nizovima, pri čemu je za svaku usporednu vrijednost multiplikator različit. Izbor odgovarajućeg multiplikatora unutar niza nalaže prosudbu uzimajući u obzir kvalitativne i kvantitativne čimbenike specifične za predmetnu mjeru.
- B7. U tehnike vrednovanja primjenom tržišnog pristupa ubraja se i utvrđivanje cijena pomoću matrica. Utvrđivanje cijene pomoću matrica je matematička tehnika koja se uglavnom koristi za vrednovanje nekih vrsta financijskih instrumenata, kao što su dužničke vrijednosnice, bez oslanjanja isključivo na konkretne vrijednosnice, već na odnos predmetnih vrijednosnica prema drugim referentnim uvrštenim vrijednosnicama.

Troškovni pristup

- B8. Troškovnim pristupom dobiva se iznos koji bi bio potreban u sadašnjem trenutku da bi se zamijenio uslužni kapacitet neke imovine (koji se često naziva i tekući trošak zamjene).
- B9. Promatrano iz perspektive prodavatelja kao tržišnog sudionika, cijena koju bi on primio za predmetnu imovinu temelji se na trošku koju bi kupac kao tržišni sudionik imao u nabavi ili izgradnji zamjenske imovine usporedive koristi, usklađenom po osnovi zastarjelosti. Razlog tome je što kupac kao tržišni sudionik ne bi za neku imovinu platio više od iznosa po kojem bi mogao zamijeniti uslužni kapacitet te imovine. Zastarjelost obuhvaća fizičko propadanje, zatim funkcionalnu (tehnološku) zastarjelost te ekonomsku (vanjsku) zastarjelost i širi je pojam od amortizacije za potrebe financijskog izvještavanja (raspodjela povijesnog troška) ili oporezivanja (korištenje određenog vijeka uporabe). U mnogim se slučajevima metoda tekućeg troška zamjene koristi u mjerenju fer vrijednosti materijalne imovine koja se koristi u kombinaciji s drugom imovinom ili drugom imovinom i drugim obvezama.

Prihodovni pristup

- B10. Prihodovnim pristupom se budući iznosi (npr. novčani tok ili prihodi i rashodi) svode na jedan tekući (tj. diskontirani) iznos. Kod primjene prihodovnog pristupa, pokazatelj fer vrijednosti odražava sadašnja tržišna očekivanja budućih iznosa.
- B11. U metode vrednovanja u sklopu ovog pristupa ubrajaju se, primjerice, sljedeće:
- tehniku sadašnje vrijednosti (iđjeti točke B12.–B30.);
 - modeli za utvrđivanje cijena opcija, kao što je Black-Scholes-Mertonova formula ili binomni model (tj. model rastera), koji uključuju tehnike svođenja na sadašnju vrijednost i odražavaju i vremensku vrijednost, i intrinzičnu vrijednost opcije; i
 - metoda ostatka vrijednosti, koja se koristi za mjerenje fer vrijednosti neke nematerijalne imovine.

Tehnike sadašnje vrijednosti

- B12. Točke B13.–B30. opisuju upotrebu tehnike sadašnje vrijednosti za mjerenje fer vrijednosti. U tim je točkama naglasak na tehnici kojom se provodi usklađenje primjenom diskontne stope i tehnici *očekivanog novčanog toka* (očekivane sadašnje vrijednosti). One ne propisuju korištenje samo točno određene tehnike svođenja na sadašnju vrijednost, niti ograničavaju primjenu tehnika svođenja na sadašnju vrijednost kod mjerenja fer vrijednosti na tehnike koje su u tim točkama obrađene. Tehnika svođenja na sadašnju vrijednost koja se koristi za mjerenje fer vrijednosti zavisit će od činjenica i okolnosti specifičnih za imovinu, odnosno obvezu koja je predmetom mjerenja (npr. jesu li na predmetnom tržištu uočljive cijene za usporedivu imovinu, odnosno usporedive obveze) te dostupnosti dostatnih podataka.

Komponente mjerenja sadašnje vrijednosti

- B13. Sadašnja vrijednost (tj. primjena dobitnog pristupa) jest instrument koji se koristi da bi se budući iznosi (npr. priljevi, odnosno odljevi novca ili vrijednosti) sveli na sadašnji iznos koristeći diskontnu stopu. Mjera fer vrijednosti neke stavke imovine ili neke obveze dobivena tehnikom svođenja na sadašnju vrijednost obuhvaća sve sljedeće sastavnice gledano iz perspektive tržišnih sudionika na datum mjerenja:
- procjena budućih novčanih tokova za imovinu ili obvezu koja se vrednuje.
 - očekivana moguća odstupanja u iznosu i vremenu nastanka novčanih tokova uslijed nesigurnosti koja je svojstvena novčanim tokovima.
 - vremensku vrijednost novca, koju predstavlja stopa na bezrizičnu monetarnu imovinu s dospijjećem i rokovima koji se podudaraju s razdobljem tokova novca i koji za imatelja ne predstavljaju ni nesigurnost po pitanju vremena nastanka niti rizik izostanka plaćanja (tj. bezrizična kamatna stopa).
 - cijenu za nesigurnost koja je svojstvena novčanim tokovima (tj. *premija za rizik*).
 - druge čimbenike koje bi tržišni sudionici u danim okolnostima uzeli u obzir.

- (f) kod obveze, rizik neispunjenja obveze, uključujući vlastiti kreditni rizik subjekta kao dužnika).

Opća načela

B14. Tehnike svođenja na sadašnju vrijednost razlikuju se po načinu na koji uračunavaju sastavnice navedene u točki B13. No, u primjeni bilo koje tehnike svođenja na sadašnju vrijednost radi mjerenja fer vrijednosti treba se rukovoditi svim sljedećim općim načelima:

- (a) Novčani tokovi diskontne stope trebaju odražavati pretpostavke koje bi tržišni sudionici koristili u utvrđivanju cijene za predmetnu imovinu, odnosno obvezu.
- (b) Novčani tokovi diskontne stope trebaju uzeti u obzir samo one čimbenike koji se mogu povezati s imovinom, odnosno obvezom koja je predmetom mjerenja.
- (c) Kako bi se izbjeglo dvostruko računanje ili izostavljanje učinaka čimbenika rizika diskontne stope trebaju odražavati pretpostavke koje se podudaraju s onima koje su svojstvene novčanim tokovima. Primjerice, diskontna stopa koja odražava nesigurnost po pitanju očekivanog izostanka plaćanja u budućnosti prikladna je ako se koriste ugovoreni priljevi, odnosno odljevi novca po nekom kreditu (tj. tehnika usklađenja diskontne stope). Ista ta stopa ne smije se koristiti ako se koriste očekivani (tj. vjerojatnosno ponderirani) novčani tokovi (tj. tehnika očekivane sadašnje vrijednosti) jer je u očekivane novčane tokove već uračunana pretpostavka o nesigurnosti po pitanju izostanka plaćanja u budućnosti, već umjesto nje treba koristiti diskontnu stopu koja je razmjerna riziku svojstvenom očekivanim novčanim tokovima.
- (d) Pretpostavke o novčanim tokovima i diskontnim stopama trebaju biti interno usklađene. Primjerice, nominalne novčane tokove, u koje je uračunan učinak inflacije, treba diskontirati stopom koja sadrži učinak inflacije. Nominalna bezrizična kamatna stopa uključuje učinak inflacije. Stvarne novčane tokove, iz kojih je isključen učinak inflacije, treba diskontirati stopom iz koje je učinak inflacije isključen. Slično tome, novčane tokove nakon poreza treba diskontirati koristeći diskontnu stopu nakon poreza. Novčani tok prije poreza treba diskontirati stopom koja je u skladu s takvim novčanim tokovima.
- (e) Diskontne stope trebaju biti u skladu s ekonomskim čimbenicima valute u kojoj su novčani tokovi nominirani.

Rizik i neizvjesnost

B15. Okolnosti u kojima se fer vrijednost mjeri primjenom tehnika svođenja na sadašnju vrijednost obilježava nesigurnost jer su iznosi novčanih tokova koji se u njima koriste procijenjeni, a ne poznati. U mnogim slučajevima su i iznos, i vrijeme priljeva, odnosno odljeva novca nesigurni. Nesigurnost postoji čak i kod ugovorno definiranih iznosa, kao što su plaćanja temeljem kredita, ako postoji rizik izostanka plaćanja.

- B16. Tržišni sudionici u pravilu traže naknadu (tj. premiju za rizik) zbog preuzimanja nesigurnosti koja je svojstvena priljevu novca od imovine, odnosno odljevu novca po obvezi. Mjera fer vrijednosti treba sadržavati premiju za rizik u iznosu koji bi tržišni sudionici tražili kao naknadu za nesigurnost novčanog toka. U suprotnom, mjera ne bi vjerodostojno odražavala fer vrijednost. Utvrđivanje odgovarajuće premije za rizik može u nekim slučajevima biti otežano. No, stupanj težine utvrđivanja premije nije sam po sebi dovoljan razlog za neuračunavanje premije za rizik.
- B17. Tehnike svođenja na sadašnju vrijednost razlikuju se po načinu usklađivanja temeljem rizika te vrsti novčanih tokova koji se u njima primjenjuju. Na primjer:
- (a) Tehnika usklađenja diskontne stope (vidjeti točke B18. – B22.) koristi diskontnu stopu usklađenu za rizik i ugovorene, obećane ili najizglednije novčane tokove.
 - (b) Prva metoda tehnike očekivane sadašnje vrijednosti (vidjeti točku B25.) koristi očekivani novčani tok usklađen za rizik i bezrizičnu stopu.
 - (c) Druga metoda tehnike očekivane sadašnje vrijednosti (vidjeti točku B26.) koristi očekivani novčani tok koji nije usklađen za rizik te diskontnu stopu koja je usklađena kroz uračunavanje premije za rizik koju traže tržišni sudionici. Ta se stopa razlikuje od stope korištene u sklopu tehnike usklađene diskontne stope.

Tehnike usklađivanja diskontne stope

- B18. U sklopu tehnike usklađene diskontne stope koristi se jedan skup novčanih tokova iz niza mogućih procijenjenih iznosa, bilo da su to ugovoreni, bilo obećani (kao što je to slučaj kod obveznice), bilo najizgledniji novčani tokovi. U svim slučajevima, ti su novčani tokovi uvjetovani nastankom točno određenog događaja (npr. ugovoreni ili obećani novčani tok obveznice uvjetovan je izostajanjem dužnikovog neplaćanja). Diskontna stopa koja se koristi u sklopu tehnike usklađene diskontne stope izvodi se iz uočljivih stopa povrata na usporedivu imovinu, odnosno obveze kojima se trguje na tržištu. Prema tome, ugovoreni, obećani ili najizgledniji novčani tokovi diskontiraju se primjenom uočljive ili procijenjene tržišne stope za tako uvjetovane novčane tokove (tj. tržišnom stopom povrata).
- B19. Tehnika usklađene diskontne stope nalaže analizu tržišnih podataka o usporedivoj imovini, odnosno usporedivim obvezama. Usporedivost se utvrđuje razmatranjem vrste novčanih tokova (npr. jesu li oni ugovoreni ili neugovoreni i postoji li vjerojatnost da se mijenjaju slično ekonomskim uvjetima), kao i drugih čimbenika (npr. kreditne sposobnosti, kolaterala, trajanja, ograničavajućih uvjeta i likvidnosti). Alternativno, ako jedna usporediva stavka imovine ili obveze ne odražava vjerodostojno rizike svojstvene novčanim priljevima po imovini, odnosno novčanim odljevima po obvezi koja je predmetom mjerenja, postoji mogućnost da se diskontna stopa izvede iz podataka o nekolicini usporedive imovine, odnosno obveze u vezi s bezrizičnom krivuljom prinosa (tj. koristeći 'pristup razvoja').
- B20. Za ilustraciju pristupa razvoja, pretpostavimo da je imovina A ugovorno pravo na primitak CU800¹ jednoj godini (tj. ne postoji nesigurnost po pitanju vremena).

¹ U ovome MSFI novčani iznosi izraženi su u 'valutnim jedinicama (CU).

Postoji uspostavljeno tržište za usporedivu imovinu i dostupne su informacije o takvoj imovini, uključujući informacije o cijeni. Od usporedive imovine:

- (a) Imovina B je ugovorno pravo na primitak CU1,200 u jednoj godini i njena je tržišna cijena CU1,083. Dakle, pretpostavljena godišnja stopa povrata (tj. jednogodišnja tržišna stopa povrata) je 10,8 posto $[(CU1,200/CU1,083) - 1]$.
- (b) Imovina C je ugovorno pravo na primitak CU700 u dvije godine i njena je tržišna cijena CU566. Dakle, pretpostavljena godišnja stopa povrata (tj. dvogodišnja tržišna stopa povrata) je 11,2 posto $[(CU700/CU566)^{0,5} - 1]$.
- (c) sve tri stavke imovine usporedive su u pogledu rizika (tj. disperzije mogućih isplata i odobrenja).

B21. Na temelju vremena ugovorenih primitaka po imovini A u odnosu na vrijeme za imovinu B i imovinu C (tj. godinu dana za imovinu B nasuprot dvije godine za imovinu C), imovina B smatra se usporedivijom s imovinom A. Koristeći ugovorene primitke za imovinu A (CU800) te jednogodišnju tržišnu stopu izvedenu iz imovine B (10,8 posto), dobiva se fer vrijednost imovine A u iznosu CU722 (CU800/CU1,108). Alternativno, ako tržišne informacije o imovini B nisu dostupne, jednogodišnja tržišna stopa može se izvesti iz imovine C koristeći pristup razvoja. U tom slučaju dvogodišnju tržišnu stopu za imovinu C (11,2 posto) treba svesti na jednogodišnju tržišnu stopu koristeći ročnu strukturu bezrizične krivulje prinosa. Mogu biti potrebne dodatne informacije i analize da bi se moglo utvrditi jesu li premija za rizik za jednogodišnju imovinu i premija za rizik za dvogodišnju imovinu iste. Ako se utvrdi da one nisu iste, dvogodišnja tržišna stopa povrata se daljnje usklađuje da bi se odrazio učinak razlike.

B22. Kad se tehnika usklađivanja diskontne stope primjenjuje na fiksne iznose primitaka ili izdataka, u usklađenje diskontne stope treba uračunati rizike svojstvene priljevima novca od stavke imovine, odnosno odljevima novca po obvezi koja se mjeri. Kad se tehnika usklađene diskontne stope primjenjuje na fiksne iznose primitaka ili izdataka, u usklađenje diskontne stope treba uračunati rizike svojstvene priljevima novca od stavke imovine, odnosno odljevima novca po obvezi koja se mjeri.

Tehnika očekivane sadašnje vrijednosti

B23. Tehnika očekivane sadašnje vrijednosti uzima kao polazište skup novčanih tokova koji predstavljaju ponderirani prosjek vjerojatnosti svih mogućih novčanih tokova u budućnosti (tj. očekivanih novčanih tokova). Dobivena procjena identična je očekivanoj vrijednosti, koja je, statističkim rječnikom, ponderirani prosjek mogućih vrijednosti diskretne slučajne varijable u kojem su ponderi pripadajuće vjerojatnosti. Budući da su svi mogući novčani tokovi ponderi vjerojatnosti, dobiveni očekivani novčani tok nije uvjetovan nastankom točno određenog događaja (za razliku o novčanih tokova koji se koriste u sklopu tehnike usklađivanja diskontne stope).

B24. Tržišni sudionici neskloni riziku bi pri donošenju odluke o ulaganju uzeli u obzir rizik da se stvarni novčani tokovi razlikuju od očekivanih. Teorija portfelja razlikuje dvije vrste rizika:

- (a) nesistemski (specifični) rizik, a to je rizik specifičan za određenu imovinu, odnosno određenu obvezu.

- (b) sistemski (nespecifični) rizik, a to je rizik kojeg određena stavka imovine, odnosno obveze dijeli s drugim stavkama u diverzificiranom portfelju.

Prema teoriji portfelja, na tržištu na kojem postoji ravnoteža, tržišnim sudionicima naknaduje se samo to što će snositi sistemski rizik svojstven novčanim tokovima. (Na nedovoljno razvijenim ili neuravnoteženim tržištima mogu postojati drugi oblici povrata, odnosno naknade)

- B25. Prvom metodom tehnike očekivane sadašnje vrijednosti očekivani novčani tokovi od imovine usklađuju se za sistemski (tj. tržišni) rizik oduzimanjem premije za rizik novca (tj. dobivaju se očekivani novčani tokovi usklađeni za rizik). Očekivani novčani tokovi usklađeni za rizik predstavljaju ekvivalent sigurnosti novčanog toka, koji se diskontira primjenom bezrizične kamatne stope. Ekvivalent nesigurnosti novčanog toka odnosi se na očekivani novčani tok (kako je definiran) usklađen za rizik na način da tržišnom sudioniku nije u interesu određeni novčani tok razmijeniti za očekivani novčani tok. Primjerice, ako je tržišni sudionik spreman razmijeniti očekivani novčani tok od CU1,200 za određeni novčani tok u iznosu CU1,000, iznos od CU,000 je ekvivalent sigurnosti iznosa od CU1,200 (tj. CU200 bi predstavljalo premiju za rizik novca). U tom slučaju tržišni sudionik ne bi bio zainteresiran za imovinu koju drži.
- B26. Nasuprot tome, drugom metodom u sklopu tehnike očekivane sadašnje vrijednosti provodi se usklađenje za sistemski (tj. tržišni) rizik na način da se premija za rizik primijeni na bezrizičnu kamatnu stopu. Prema tome, očekivani novčani tokovi diskontiraju se primjenom stope koja odgovara očekivanoj stopi povezanoj s vjerojatnostima ponderiranim novčanim tokovima (tj. očekivana stopa povrata). Za procjenjivanje očekivane stope povrata mogu se koristiti modeli za utvrđivanje cijena rizične imovine, kao što je model za vrednovanje kapitalne imovine. Budući da je diskontna stopa koja se koristi u tehnici usklađivanja diskontne stope stopa povrata koja je povezana s uvjetovanim novčanim tokovima, izgledno je da će ona biti viša od diskontne stope koja se koristi u drugoj metodi u sklopu tehnike očekivane sadašnje vrijednosti, koja je očekivana stopa povrata u odnosu na očekivane ili vjerojatnostima ponderirane novčane tokove.
- B27. Za ilustraciju prve i druge metode, pretpostavimo da je očekivani novčani tok po nekoj stavci imovine u jednoj godini CU780, kako je utvrđeno na temelju mogućih novčanih tokova i vjerojatnosti prikazanih u nastavku. Važeća bezrizična kamatna stopa na novčani tok kroz godinu dana je 5 posto, a premija za sistemski rizik na neku stavku imovine istog profila rizičnosti je 3 posto.

Mogući novčani tokovi	Vjerojatnost	Vjerojatnost ponderiranih novčanih tokova
CU500	15%	CU75
CU800	60%	CU480
CU900	25%	CU225
Očekivani novčani tokovi		CU780

- B28. U ovom jednostavnom ilustrativnom primjeru očekivani novčani tok (CU780) predstavlja vjerojatnostima ponderirani prosjek triju mogućih ishoda. U situacijama koje su bliže stvarnosti postoje mnogi mogući ishodi. No, da bi bilo moguće primijeniti tehniku očekivane sadašnje vrijednosti, nije nužno uvijek uzeti u obzir distribucije svih mogućih novčanih tokova koristeći složene modele i tehnike. Umjesto toga, moguće je kreirati ograničen broj diskretnih scenarija i

vjerojatnosti koji obuhvaćaju niz mogućih novčanih tokova. Primjerice, subjekt može koristiti novčane tokove ostvarene u nekom relevantnom prošlom razdoblju i uskladiti ga da bi obuhvatio promjene okolnosti koje su kasnije uslijedile (npr. promjene vanjskih čimbenika, uključujući ekonomske ili tržišne uvjete, trendove u sektorima i konkurenciju, kao i promjene internih čimbenika koji imaju specifičan utjecaj na subjekt), uzimajući u obzir pretpostavke tržišnih sudionika.

B29. U teoriji, sadašnja vrijednost (tj. fer vrijednost) novčanog priljeva za predmetnu imovinu je ista, bez obzira na to je li utvrđena prvom ili drugom metodom:

- (a) u prvoj metodi se očekivani novčani tokovi usklađuju za sistemski (tj. tržišni) rizik. Ako ne postoje tržišni podaci koji bi izravno ukazivali na iznos usklađenja po osnovi sistemskog rizika, usklađenje se može izvesti iz nekog modela za vrednovanje imovine koji se zasniva na konceptu ekvivalenta sigurnosti. Primjerice, usklađenje za rizik (tj. premija za rizik novca u iznosu CU22) može se utvrditi koristeći premiju za sistemski rizik u visini 3 posto ($CU780 - [CU780 \times (1,05/1,08)]$), što daje očekivani novčani tok usklađen za rizik u iznosu CU758 ($CU780 - CU22$). Iznos od CU758 je sigurnosni ekvivalent iznosa od CU780 i diskontira se primjenom bezrizične kamatne stope (5 posto). Sadašnja vrijednost (tj. fer vrijednost) imovine je CU722 ($CU758/1,05$).
- (b) u drugoj metodi se očekivani novčani tokovi ne usklađuju za sistemski (tj. tržišni) rizik, već je usklađenje po osnovi sistemskog rizika uračunano u diskontnu stopu. Prema tome, očekivani novčani tokovi diskontiraju se primjenom očekivane stope povrata od 8 posto (što je zbroj bezrizične kamatne stope od 5 posto i premije za sistemski rizik u visini 3 posto). Sadašnja vrijednost (tj. fer vrijednost) imovine je CU722 ($CU758/1,08$).

B30. Kad se za mjerenje fer vrijednosti koristi neka od tehnika očekivane sadašnje vrijednosti, moguće je primijeniti ili prvu, ili drugu metodu. Izbor između prve i druge metode zavisi od činjenica i okolnosti specifičnih za imovinu, odnosno obvezu koja je predmetom mjerenja, dostupnosti dostatnih podataka i primijenjenih prosudbi.

Primjena tehnike sadašnje vrijednosti na obveze i vlasničke instrumente subjekta koje druge strane ne drže kao imovinu (točke 40. i 41.)

B31. Kad se neka tehnika sadašnje vrijednosti koristi u mjerenju fer vrijednosti neke obveze koju druga strana ne vodi kao stavku imovine (npr. obveza temeljem razgradnje), subjekt treba, među ostalim, procijeniti budući odljev novca kojeg bi tržišni sudionici očekivali da bi ispunili tu obvezu. U buduće odljeve novca ugrađuju se očekivanja tržišnih sudionika po pitanju troškova ispunjenja obveze te naknade koju bi tržišni sudionik tražio za preuzimanje obveze. U naknadu je uračunan povrat kojeg bi tržišni sudionik tražio za:

- (a) za poduzimanje predmetne aktivnosti (tj. vrijednost ispunjenja predmetne obveze, npr. koristeći resurse koji bi se mogli iskoristiti za druge aktivnosti); i
- (b) preuzimanje rizika povezanog s obvezom (tj. premija za rizik zbog mogućnosti da se stvarni odljev novca razlikuje od očekivanog, vidjeti točku B33.).

- B32. Primjerice, nefinancijska obveza ne sadrži ugovorenu stopu povrata i na tržištu nije uočljiv prinos na nju. U nekim slučajevima bit će nemoguće razlikovati sastavnice povrata kojeg bi tržišni sudionici tražili (npr. kad se koristi cijena trećeg ugovaratelja zasnovana na fiksnoj naknadi). U drugim će slučajevima subjekt morati procijeniti sastavnice odvojeno (npr. kad se koristi cijena koju bi treći ugovaratelj zaračunao dodavanjem bruto dobiti na troškove jer on u tom slučaju ne bi snosio rizik budućih promjena troškova).
- B33. Subjekt može premiju za rizik uračunati u mjerenje fer vrijednosti obveze ili subjektovog vlastitoga glavničkog instrumenta kojeg druga strana ne vodi kao imovinu na jedan od sljedećih načina:
- (a) usklađenjem novčanih tokova (tj. kao povećanje novčanih odljeva); ili
 - (b) usklađenjem stope kojom se budući novčani tokovi svode na sadašnju vrijednost (tj. kao smanjenje diskontne stope).
- Subjekt treba voditi računa o tome da usklađenje po osnovi rizika ne bude dvostruko uračunano ili izostavljeno. Primjerice, ako se procijenjeni novčani tokovi uvećavaju uračunavanjem naknade za preuzimanje rizika povezanog s obvezom, diskontna stopa ne smije se usklađivati po osnovi tog rizika.

Ulazni podatci za tehnike vrednovanja (točke 67.-71.)

- B34. Primjeri tržišta na kojima ulazni podaci mogu biti uočljivi za neku imovinu i neke obveze (npr. financijske instrumente):
- (a) *Burzovna tržišta.* Na burzovnom tržištu zaključne cijene su i lako dostupne, i u pravilu odražavaju za fer vrijednost. Među primjerima takvih tržišta je Londonska burza.
 - (b) *Dilerska tržišta.* Na dilerskom tržištu dileri su spremni trgovati (bilo kupovati, bilo prodavati za svoj račun), čime ostvaruju likvidnost koristeći vlastiti kapital za držanje stavki na zalihama za koje stvaraju tržište. U pravilu su kupovna i prodajna cijena (cijena po kojoj je diler voljan kupiti, odnosno prodati) dostupnije od zaključnih cijena. Izvanburzovna tržišta (na kojima se cijene javno iskazuju) su dilerska tržišta. Dilerska tržišta postoje i za neku drugu imovinu i neke druge obveze, uključujući neke financijske instrumente, neku robu i fizičku imovinu (npr. rabljenu opremu).
 - (c) *Brokerska tržišta.* Na brokerskom tržištu brokeri nastoje povezati kupce s prodavateljima, ali nisu spremni trgovati za svoj račun. Drugim riječima, brokeri ne koriste vlastiti kapital da bi vodili zalihe stavki za koje imaju tržište. Broker zna kupovne cijene kupaca i prodajne cijene prodavatelja, ali je kupca i prodavatelja tipično da ne zna cijenu koju traži, odnosno nudi druga strana. Ponekad su dostupne cijene izvršenih transakcija. Brokerska tržišta imaju elektroničke komunikacijske mreže putem kojih povezuju naloge za kupnju i prodaju te tržišta za poslovne i stambene nekretnine.
 - (d) *Direktna tržišta.* Na direktnom tržištu se o transakcijama izdavanja i ponovne prodaje pregovara bez posrednika. Javnosti može biti dostupno vrlo malo informacija o tim transakcijama.

Hijerarhija fer vrijednosti (točke 72.-90.)

Ulazni podatci 2. razine (točke 81.-85.)

B35. Slijede primjeri ulaznih podataka 2. razine za određenu imovinu i određene obveze:

- (a) *Ugovori o kamatnoj zamjeni u kojima se kamata prima po fiksnoj stopi i plaća po varijabilnoj stopi na temelju Londonske međubankarske stope (LIBOR) za zamjenu (eng. swap).* Ulazni podatak 2. razine bila bi stopa LIBOR-a za zamjenu ako je ona uočljiva u uobičajeno objavljivanim intervalima kroz gotovo cijeli rok na koji je zamjena zaključena.
- (b) *Ugovori o kamatnoj zamjeni u kojima se kamata prima po fiksnoj stopi i plaća po varijabilnoj stopi na temelju krivulje prinosa nominirane u stranoj valuti.* Ulazni podatak 2. razine bila bi stopa zamjene (swapa) na temelju krivulje prinosa nominirane u stranoj valuti koja je uočljiva u uobičajeno objavljivanim intervalima kroz gotovo cijeli rok na koji je zamjena zaključena. To bi bio slučaj ako bi ugovor o zamjeni bio zaključen na rok od 10 godina i ako bi stopa bila uočljiva u uobičajeno objavljivanim intervalima kroz 9 godina, uz uvjet da odgovarajućom ekstrapolacijom krivulje prinosa za 10. godinu ne bi bila značajna za mjerenje fer vrijednosti zamjene u cijelosti.
- (c) *Ugovori o kamatnoj zamjeni u kojima se kamata prima po fiksnoj stopi i plaća po varijabilnoj stopi na temelju primarne stope određene banke.* Ulazni podatak 2. razine bila bi primarna stopa te banke izvedena ekstrapolacijom ako su ekstrapolirane vrijednosti potkrijepljene uočljivim podacima na tržištu, primjerice, korelacijom s kamatnom stopom koja je uočljiva kroz gotovo cijeli rok na koji je zamjena zaključena.
- (d) *Trogodišnja opcija na dionice kojima se trguje na burzi.* Ulazni podatak 2. razine bila bi implicitna kolebljivost dionica izvedena ekstrapolacijom na 3. godinu ako postoje oba sljedeća uvjeta:
 - (i) Uočljive su cijene za jednogodišnju i dvogodišnju opciju.
 - (ii) Ekstrapolirana implicitna kolebljivost trogodišnje opcije potkrijepljena je podacima uočljivima na tržištu kroz gotovo cijeli rok opcije.

U tom bi slučaju implicitnu volatilitet bilo moguće izvesti ekstrapoliranjem iz implicitne volatiliteta za jednogodišnju i dvogodišnju opciju na dionice i potkrijepiti ju implicitnom kolebljivosti trogodišnjih opcija na usporedive dionice subjekata, uz uvjet da je utvrđena korelacija između jednogodišnje i dvogodišnje implicitne kolebljivosti.
- (e) *Ugovor o licenci.* Ulazni podatak 2. razine za ugovor o licenci stečen poslovnim spajanjem koji je nedavno bio predmetom pregovora između stečenika, kao strane ugovora o licenci, i nepovezane osobe bila bi licencna naknada utvrđena u ugovoru s nepovezanim osobom na početku samih pregovora.
- (f) *Zalihe gotovih proizvoda na maloprodajnom mjestu* Ulazni podatak 2. razine za zalihe gotovih proizvoda stečene poslovnim spajanjem bila bi ili

cijena za kupce na maloprodajnom tržištu, ili maloprodajna cijena na veleprodajnom tržištu, usklađena za razlike između stanja i lokacije predmeta na zalihama i usporedivih (tj. sličnih) predmeta zaliha, tako da pokazatelj fer vrijednosti odražava cijenu koja bi bila ostvarena u transakciji prodaje zaliha drugom trgovcu na malo koji bi poduzeo sve potrebne korake za prodaju zaliha. Slijedom toga, pokazatelj fer vrijednosti bio bi isti, neovisno o tome je li usklađena maloprodajna cijena (usklađenje prema dolje) ili veleprodajna cijena (usklađenje prema gore). Za mjerenje ovog pokazatelja fer vrijednosti u pravilu treba koristiti cijenu koja nalaže najmanji iznos subjektivnih usklađenja.

- (g) *Zgrada u posjedu i uporabi.* Ulazni podatak 2. razine bila bi cijena za četvorni metar zgrade (multiplikator iz procjene vrijednosti) izvedena iz uočljivih podataka na tržištu, npr. multiplikatori izvedeni iz cijena u promatranim transakcijama usporedivim (tj. sličnim) zgradama na sličnim lokacijama.
- (h) *Jedinica koja stvara novac.* Ulazni podatak 2. razine bio bi multiplikator iz procjene vrijednosti (npr. multiplikator dobiti ili prihoda, ili nekog sličnog pokazatelja uspješnosti) izveden iz uočljivih podataka na tržištu, npr. multiplikatori izvedeni iz cijena u promatranim transakcijama usporedivim (tj. sličnim) jedinicama poslovanja/segmentima djelatnosti, uzimajući u obzir poslovne, tržišne financijske i nefinancijske čimbenike.

Ulazni podatci 3. razine (točke 86-90)

B36. Slijede primjeri ulaznih podataka 3. razine za određenu imovinu i određene obveze:

- (a) *Dugoročna valutna zamjena (eng. swap).* Ulazni podatak 3. razine bila bi kamatna stopa u određenoj valuti koja nije uočljiva i koju nije moguće potkrijepiti podacima uočljivim na tržištu u uobičajenim intervalima ili na neke druge načine kroz gotovo cijeli rok valutne zamjene. Kamatne stope u valutnoj zamjeni su stope zamjene koje se izračunavaju iz perspektive krivulja prinosa predmetnih država.
- (b) *Trogodišnja opcija na dionice kojima se trguje na burzi.* Ulazni podatak 3. razine bila bi kolebljivost u prošlosti, tj. kolebljivost dionica izvedena iz njihovih povijesnih cijena. Povijesna kolebljivost u pravilu ne odražava sadašnja očekivanja tržišnih sudionika, čak ni ako je jedina dostupna informacija za određivanje cijene opcije.
- (c) *Kamatna zamjena (eng. swap).* Ulazni podatak 3. razine bilo bi svođenje na srednju (neobvezujuću) cijenu o kojoj postoji konsenzus na tržištu za predmetnu zamjenu kroz usklađenje provedeno koristeći podatke koji nisu neposredno uočljivi i koje nije moguće na neki drugi način potkrijepiti podacima uočljivim na tržištu.
- (d) *Obveza razgradnje preuzeta u sklopu poslovnog spajanja.* Ulazni podatak 3. razine bila bi sadašnja procjena zasnovana na vlastitim podacima subjekta o budućim odljevima novca koji će biti potrebni za ispunjenje obveze (uključujući očekivanja tržišnih sudionika po pitanju troškova ispunjenja obveze i naknade koju bi tržišni sudionik tražio za preuzimanje obveze razgradnje predmetne stavke imovine) ako ne postoje praktično dostupne

informacije koje bi ukazivale na to da bi tržišni sudionici polazili od drukčijih pretpostavki. Navedeni ulazni podatak 3. razine koristio bi se u tehnici svodenja na sadašnju vrijednost zajedno s drugim ulaznim podacima, primjerice, tekućom bezrizičnom kamatnom stopom ili bezrizičnom kamatnom stopom usklađenom za kreditnu sposobnost ako bi učinak kreditne sposobnosti subjekta na fer vrijednost obveze bio obuhvaćen diskontnom stopom a ne procjenom budućih odljeva novca.

- (e) *Jedinica koja stvara novac.* Ulazni podatak 3. razine bila bi financijska prognoza (npr. novčanog toka ili dobiti i gubitka) koja se temelji na vlastitim podacima subjekta ako ne postoje praktično dostupne informacije koje bi ukazivale na to da bi tržišni sudionici polazili od drukčijih pretpostavki.

Mjerenje fer vrijednosti kod značajnog pada opsega ili razine aktivnosti u vezi predmetne imovine ili obveza

B37. Na fer vrijednost neke stavke imovine ili neke obveze može utjecati znatan pad opsega ili aktivnosti u odnosu na normalnu tržišnu aktivnost za predmetnu imovinu, odnosno obvezu (ili sličnu imovinu i slične obveze). Da bi subjekt na temelju dostupnih dokaza mogao utvrditi je li kod predmetne imovine, odnosno predmetne obveze došlo do znatnog pada opsega ili aktivnosti, treba ocijeniti značajnost i važnost čimbenika kao što su:

- (a) Malen broj transakcija u novije vrijeme.
- (b) Kotirane cijene nisu izvedene iz tekućih informacija.
- (c) Kotirane cijene znatno variraju, bilo kroz vrijeme, bilo među samim kreatorima tržišta (npr. na nekim brokerskim tržištima).
- (d) Indeksi koji su ranije bili visoko korelirani s fer vrijednosti predmetne imovine, odnosno predmetne obveze sada su uočljivo nekorelirani s najnovijim pokazateljima njihovih fer vrijednosti.
- (e) Došlo je do znatnog porasta premija za rizik po osnovi implicitne likvidnosti, prinosa ili pokazatelja uspješnosti (npr. stope dospjelih nenaplaćenih potraživanja ili ozbiljnosti gubitaka) u promatranim transakcijama ili kotiranim cijenama u odnosu na subjektovu procjenu očekivanih novčanih tokova, uzimajući u obzir sve dostupne podatke na tržištu o kreditnom i drugim rizicima neispunjenja koji se odnose na predmetnu imovinu, odnosno obvezu.
- (f) Velik ili znatno širi raspon između kupovne i prodajne cijene.
- (g) Značajan pad aktivnosti ili nepostojanje (glavnog) tržišta za novo izdanje predmetne ili slične imovine, odnosno obveze.
- (h) Malo javno dostupnih informacija (npr. za transakcije koje se odvijaju na direktnom tržištu).

B38. Ako subjekt zaključi da je došlo do značajnog pada opsega ili razine aktivnosti po predmetnoj imovini, odnosno obvezi u odnosu na tržišnu aktivnost koja je normalna za predmetnu ili sličnu imovinu, odnosno predmetnu ili sličnu obvezu, potrebna je daljnja analiza transakcija ili kotiranih cijena. Pad opsega ili aktivnosti sam za sebe ne mora ukazivati na to da neka cijena u transakciji ili

kotirana cijena ne odražava fer vrijednost ili da neka transakcija na tom tržištu nije uredna. Međutim, ako subjekt utvrdi da neka transakcija ili kotirana cijena ne odražava fer vrijednost (npr. moguće su transakcije koje nisu uredne), bit će nužno takve transakcije, odnosno kotirane cijene uskladiti ako ih subjekt koristi kao osnovu za mjerenje fer vrijednosti, pri čemu usklađenje može biti značajno za mjeru fer vrijednosti u cjelini. Usklađenja mogu biti potrebna i u drugim okolnostima (npr. kad cijena slične imovine nalaže značajna usklađenja da bi ju bilo moguće usporediti s imovinom koja se mjeri ili kad je cijena stara).

- B39. Ovaj MSFI ne propisuje metodologiju za provedbu značajnih usklađenja transakcija ili kotiranih cijena. Korištenje tehnika vrednovanja u mjerenju fer vrijednosti obrađeno je u točkama 61.-66. i B5.-B11. Neovisno o primijenjenoj tehnici vrednovanja, subjekt treba provesti prikladna usklađenja za rizike, što uključuje premiju za rizik koja odražava iznos koji bi tržišni sudionici tražili kao naknadu za nesigurnost priljeva novca od imovine, odnosno odljeva novca po obvezi (vidjeti točku B17.). U suprotnom, mjera ne odražava vjerodostojno fer vrijednost. Utvrđivanje odgovarajuće premije za rizik može u nekim slučajevima biti otežano. No, stupanj težine utvrđivanja premije nije sam po sebi dovoljan razlog za ne provođenje usklađenja zbog rizika. Usklađenje zbog rizika mora se provesti na način da odražava urednu transakciju između tržišnih sudionika na datum mjerenja pod sadašnjim tržišnim uvjetima.
- B40. Ako je došlo do značajnog pada opsega ili razine aktivnosti kod predmetne imovine, odnosno obveze, može biti primjereno promijeniti tehniku vrednovanja ili primijeniti više tehnika vrednovanja (npr. tržišni pristup i jednu od tehnika svođenja na sadašnju vrijednost). Pri ponderiranju pokazatelja fer vrijednosti dobivenih primjenom većeg broja tehnika vrednovanja subjekt treba razmotriti vjerodostojnost niza mjera fer vrijednosti. Cilj je odrediti točku unutar tog niza koja je najrepresntativnija kao fer vrijednost u sadašnjim tržišnim uvjetima. Širok niz mjera fer vrijednosti može ukazivati na potrebu za daljnjom analizom.
- B41. Čak i ako je došlo do značajnog pada opsega ili razine aktivnosti kod predmetne imovine, odnosno obveze, cilj mjerenja fer vrijednosti ostaje isti. Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena prodajom neke stavke imovine ili plaćena za prijenos neke obveze u urednoj transakciji (tj. ne u uvjetima prisilne likvidacije ili hitne prodaje) između tržišnih sudionika na datum mjerenja.
- B42. Procjenjivanje cijene po kojoj bi tržišni sudionici na datum mjerenja zaključili transakciju pod sadašnjim tržišnim uvjetima u okolnostima pada opsega ili razine aktivnosti kod predmetne imovine, odnosno obveze ovisi o činjenicama i okolnostima na datum mjerenja i nalaže primjenu prosudbi. Nakana subjekta da drži predmetnu imovinu, odnosno da plati ili na neki drugi način ispuni predmetnu obvezu nije važna za mjerenje fer vrijednosti jer je fer vrijednost tržišno utemeljena mjera i nije specifična za neki subjekt.

Identificiranje transakcije koje nisu redovne

- B43. Utvrđivanje je li neka transakcija redovna ili ne, teže je u okolnostima značajnog pada opsega ili razine aktivnosti u odnosu na normalnu tržišnu aktivnost za predmetnu imovinu, odnosno obvezu (ili sličnu imovinu i slične obveze). U tim okolnostima nije primjereno izvesti zaključak da takvo tržište nije redovno (tj. da

je riječ o prisilnoj likvidaciji ili hitnoj prodaji). Okolnosti koje mogu ukazivati na to da transakcija nije redovna su i sljedeće:

- (a) Razdoblje izloženosti tržištu prije datuma mjerenja nije dovoljno dugo da bi omogućilo provedbu marketinških aktivnosti uobičajenih za transakcije predmetnom imovinom, odnosno predmetnim obvezama pod sadašnjim tržišnim uvjetima.
- (b) Razdoblje izloženosti tržištu bilo je uobičajeno, ali je prodavatelj predmetnu imovinu, odnosno obvezu nudio samo jednom tržišnom sudioniku.
- (c) Prodavatelj je u stečaju ili likvidaciji, odnosno isti mu predstoji (tj. u ozbiljnim je financijskim problemima).
- (d) Prodavatelj je bio dužan izvršiti prodaju radi ispunjenja uvjeta propisanih regulativom ili zakonom (tj. bio je prisiljen na prodaju).
- (e) Cijena u predmetnoj transakciji je statistički gledano ekstremna vrijednost u usporedbi s drugim nedavnim transakcijama istom ili sličnom imovinom, odnosno obvezama.

Subjekt treba ocijeniti okolnosti da bi na temelju težine dostupnih dokaza utvrdio je li transakcija redovna.

B44. U mjerenju fer vrijednosti ili procjenjivanju premije za tržišni rizik subjekt treba razmotriti sve sljedeće okolnosti:

- (a) ako dokazi ukazuju na to da transakcija nije uredna, treba cijenu u toj transakciji pripisati manju ili nikakvu težinu (u odnosu na druge pokazatelje fer vrijednosti).
- (b) ako dokazi ukazuju na to da je transakcija uredna, subjekt treba uzeti u obzir cijenu u takvoj transakciji. Iznos pondera na takvu transakcijsku cijenu u odnosu na druge pokazatelje fer vrijednosti ovisi će o činjenicama i okolnostima kao što su:
 - (i) opseg transakcije.
 - (ii) usporedivost predmetne transakcije s imovinom, odnosno obvezom koja se mjeri.
 - (iii) vremenska blizina transakcije datumu mjerenja.
- (c) Ako subjekt nema dovoljno informacija da bi mogao zaključiti je li neka transakcija uredna, treba uzeti u obzir transakcijsku cijenu. No, ta transakcijska cijena ne mora odražavati fer vrijednost (tj. ona nije nužno jedina ili glavna osnova za mjerenje fer vrijednosti ili procjenjivanje premija za tržišni rizik). Kad subjekt nema dovoljno informacija da bi mogao zaključiti jesu li određene transakcije redovne, treba takvim transakcijama pridati manju težinu u usporedbi s drugim transakcijama za koje se zna da su redovne.

Subjekt ne treba učiniti sve što je u njegovoj moći da bi utvrdio je li neka transakcija redovna, ali ne smije zanemariti informacije koje su praktično dostupne. Kad je subjekt strana u nekoj transakciji, pretpostavka je da ima dovoljno informacija da bi mogao zaključiti je li predmetna transakcija redovna.

Korištenje kotiranih cijena trećih strana

- B45. Ovaj MSFI ne isključuje korištenje kotiranih cijena koje su dale treće strane ako je subjekt utvrdio da su te cijene izvedene sukladno ovome MSFI-ju.
- B46. Ako je kod predmetne imovine, odnosno obveze došlo do značajnog pada opsega ili razine aktivnosti, subjekt treba ocijeniti jesu li kotirane cijene trećih strana izvedene iz sadašnjih informacija koje odražavaju redovne transakcije ili primjenom neke tehnike vrednovanja koja odražava pretpostavke tržišnih sudionika (uključujući pretpostavke o rizicima). Kod određivanja pondera za kotiranu cijenu kao ulaznog podatka mjerenja fer vrijednosti subjekt treba kotiranim cijenama koje ne odražavaju rezultat transakcije pripisati manji ponder (u odnosu na druge pokazatelje fer vrijednosti koji odražavaju rezultate transakcija).
- B47. Nadalje, vrsta istaknute cijene (npr. je li to indikativna cijena ili obvezujuća ponuda) također se obvezno uzima u obzir pri ponderiranju dostupnih dokaza, pri čemu se cijenama koje su istaknuli treći i koje predstavljaju obvezujuću ponudu pripisuje viši ponder.

Dodatak C

Datum stupanja na snagu i prijelazne odredbe

Ovaj dodatak je sastavni dio MSFI-ja i ima istu važnost kao i drugi dijelovi MSFI-a.

- C1. Subjekt treba primijeniti ovaj MSFI na godišnja razdoblja koja započinju na datum ili nakon 1. siječnja 2013. Ranija primjena je dopuštena. Ako subjekt primijeni ovaj MSFI na neko ranije razdoblje, treba objaviti tu činjenicu.
- C2. Ovaj MSFI primjenjuje se prospektivno s početkom godišnjeg razdoblja u kojem je prvi puta primijenjen.
- C3. Zahtjevi za objavljivanjem ovog MSFI-a ne moraju se primijeniti u usporednim podacima osiguranim za razdoblja prije prve primjene ovoga MSFI-ja.
- C4. *Godišnja poboljšanja Ciklus 2011.-2013.* izdani u prosincu 2013. godine mijenja se stavak 52. Subjekt će primijeniti izmjene i dopune za godišnja razdoblja koja počinju na datum ili nakon 1. srpnja 2014. godine Subjekt treba primijeniti tu izmjenu prospektivno od početka godišnjeg razdoblja u kojem MSFI 13 je u početku primijeniti. Ranija primjena je dopuštena. Ako subjekt primjenjuje taj amandman na neko ranije razdoblje treba objaviti tu činjenicu.
- C5. *[Ovaj stavak se odnosi na izmjene i dopune koje još nisu na snazi, te se stoga nisu uključene u ovom izdanju.]*